
XXIII. 31 Mei 1582. *Instructie van den Hoogen Raad van Holland en Zeeland*¹⁾.

Wilhem, by der gratien Godts, Prince van Orangien, Grave van Nassau, van Catzenellebogen, van Dietz, van Lingen, van Buren, van Leerdam etc., Marquis van der Veere ende van Vlissingen, Heere ende Baron van Breda, van Diest, van Grimbergen, van Arlay, van Nozeroy etc., Erf-Burgh-Grave van Antwerpen, ende van Besançon, Gouverneur ende Capiteyn Generaal van Brabant, van Hollandt, Zeelandt, Vrieslandt ende Utrecht, als representerende ende ons gedefereert zijnde de hooge overigheyt ende regeeringe der landen van Hollandt, Zeelandt ende Vrieslandt: allen dengeenen, die dese onse letteren sullen sien, saluyt. Alsoo tot onderhoudinge van de politique ordre ende staat der landen van Hollandt, Zeelandt, Vrieslandt, ende omme in denselven lande voor een yegelijck te doen administreren recht ende justitie, raadtsaam en hooghnoodigh bevonden is, boven den Raadt Provinciaal, van oudts daar zijnde, binnen den voorschreeven lande ende Graafschap van Hollandt noch opgericht te worden een collegie van Hoogeren Raadt van appel, ten fijne partyen, pretenderende by sententie van den voorschreven Raade Provinciaal beswaart te zijn, hen by ordinarise weegen, remedie ende hulpe van appellatie, souden moogen behelpen ende haar recht bevorderen, ende dat daaromme van noode is geweest te maaken ende instellen seekere instructie ende ordonnantie, daarnaar de saaken

1) Naar *Groot Placcaetboek van Holland en Zeeland*, V, blz. 866 vlg.

1) Naar *Groot Placcaetboek van Holland en Zeeland*, V, blz. 866 vlg.

in den voorschreeven Hoogen Raade ten minsten quetse ende koste van partyen ende met spoedige uyttinge van de geschillen ende rechtvorderinge aldaar vallende, soudē moogen werden beleydt ende bericht, soo ist dat Wy by deliberatie van raade, ende hierop gehadt het advis van de Staaten van Hollandt ende oock dien van den Hoogen Raade van appel voornoemdt, geordonneert ende gestatueert hebben, ordonneeren ende statueeren by deesen, dat in den voorschreeven Hoogen Raade onverbreekelijck onderhouden en aghtervolght sullen worden de ordonnantien, poincten ende articulen hienaar volgende.

Eerst aangaande het Collegie van den Raade in het generaal.

I. Dat in de voorschreeve Collegie voor het eerste sullen weesen ende gestelt worden neegen Raaden, alle ordinaris, met een praesident, dewelcke, of degeene die in sijn afweesen presideren sal, de stemmen van de andere raadtslieden collecteren ende by 't meerdeel van dien concluderen sal. Behoudelijck, dat men niet en sal procederen tot uyttinge van eenigen processen, by sententie diffinitijf of interlocutoir, 't en zy ten minsten ten overstane ende stemminge van seeven raadtslieden, den praesident daarinne begreepen, die alle van beginne tot den eynde over het sien ofte leesen van den processen sullen hebben geweest.

II. Item, een griffier met een substituyt, welverstaande dat de griffier gehouden sal weesen het werck van sijnen substituyt te verantwoorden.

III. Welcke substituyt sal moogen weesen secretaris, ende dienen als een secretaris publicq, ende sullen vorder, is het noodt ende by provisie, in denselven Raadt mogen dienen de secretarissen van den Hoove Provinciaal.

IV. Item, twee eerste deurwaarders ter bewaarnisse van de kamere ende rolle, die men gagieeren sal naar behooren, ende alle exploiten, in saaken voor denselven Raade vallende, sullen doen binnen der residentie ende niet vorder.

V. Item, men sal voorts neemen tot deurwaarders de ander deurwaarders ordinaris ende extraordinaris van den Raade Provinciaal van Hollandt, dewelcke mits deesen daartoe gecommiteert worden, mits doende den behoorlijcken eedt in handen van den praesident van den Hoogen Raadt voorschreeven, ende dat den eedt geteekent zy op den rugge van haarlieder principaale commissie.

VI. Item, de voorschreeve praesident, raaden, griffiers ende secretarissen van denselven Raade, sullen genieten vrydomme van aczijsen, erven, thollen, en voorts in geene lasten ofte personeele diensten gehouden zijn van de plaatsen daar sy resideren, gelijk als die van den Raade Provinciaal, welke vrydommen oock genieten sullen heurlieder weduwen, soolange sy niet en hertrouwen.

VII. Item, dat de voorschreeve praesident en raaden sullen doen en administreeen goede justitie, even gelijk den grooten, middelen ende kleynen, sonder uytneeminge of verkiesinge der persoonen, gunste, ongunste, ontsich of dissimulatie, daarmede heurlieder conscientien belast worden. Ende in het doen van der justitie ende executie van dien, sullen de Hooge Overigheyt ende Staaten henlieden draagen, helpen ende bystandt doen teegens een yegelijck.

VIII. Dat de voorschreeve van den Hoogen Raade gehouden sullen weesen alle dage ter gewoonlijcker uuren te compareeren, uytgeseyt Sonnendaghs ende Maandaghs ende Ascensionis of des Heeren Hemelvaartsdaghs, sonder eenige andere of meer vacantien te houden, dan die hierna volgen: Te weeten, van den lesten Julii tot den eersten Dinghsdaghs in Septembri; item, van den twee en twintighsten daghs van December tot den eersten Dinghsdaghs na Driekoningen; item, van des Saterdaghs voor de vasten tot Donderdaghs daaraan; item, van Palmavond tot Dinghsdaghs na beloken Paasschen en van Pinxteravondt tot Dinghsdaghs veertien daagen daarnaar; binnen welke vacantien de voorschreeve raadtslieden sullen moogen trecken ende vacèeren in haarlieder affairen, ende andersints daar het hen gelieven sal, sonder wedden te verliesen.

IX. Item, en sal de justitie by den voorschreeven Hoogen Raade niet verachttert, verlenght noch vertoogen worden om eenige beslooten brieven, al waeren die van de

hooge Overigheyt, Staate of andere iteratijck of anderwerf gegeven, noch oock om eenige beeden ende versoecken, 'tzy van groote personagien, of anderen van wat staat of conditien die zijn.

X. Dat die van den voornoemden Raade geene giften, gaven of schenckagien, directelijck noch indirectelijck, en sullen mogen ontfangen, genieten nochte proffiteeren van eenige dingen, oock van eetbaare spyse of drancke die koopbaar is, ende dat van yemanden, hetzy steeden, collegien, personagien of particulieren persoonen, die sy weeten proces of rechtvorderinge voor den voorschreeven Raade te hebben, of apparentelijcke te sullen gekrygen, soowel voor als na de uyttinge van den processe. Ende sooverre sy eenige der verbooden giften ontfangen sullen hebben van eenige persoonen ende goede vrienden, die sy namaals vernaame eenigh proces in den voorschreeven Raade te hebben, hetwelck sy ten tyde van het ontfangen derselver giften niet en hadden geweeten, sullen deselve van den Raade gehouden weesen den praesident ende anderen van den voorschreeven Raade daarvan te verwittigen, ende de voorschreeve ontfangen giften, ofte de weerde van dien, ten behoeve van den armen te bekeeren, sulcks als hem by den voorschreeven Raade geordonneert sal worden. Ende sullen bovendien niet moogen staan over de visitatie van den processen, concerneerende dengeenen daarvan sy de voorschreeve giften ontfangen sullen hebben, sonder daartoe by den praesident ende andere raaden geadmitteert te weesen. Ende sullen de voorschreeve praesident ende raaden, alle jaars den eersten rechte dagh naar de vacantie van Kermisse, gehouden weesen henselven teegens den anderen by eede te suyveren van dat sy hun in het gunt voorschreeve is wel ende vromelijcke gequeten sullen hebben.

XI. Dat de voorschreeve praesident, raaden ende griffier van den voorschreeven Hoogen Raade niet en sullen moogen hebben eenige gagien of pensioenen, van wien dattet zy, anders dan van den Prince van den lande of Staten, op poene van privatie van haarlieder staten en officien.

XII. Item, werdt henlieden verbooden de secreeten van den Hoove te openbaaren, op poene voor de eerste reyse van haarlieder staat ende dienste geschorst te worden den tydt van drie jaaren achtereen volgende, ende voor de tweede reyse van heurlieder voorschreeve dienst verlaaten te worden.

XIII. Item, dat de voorschreeve praesident ende raaden den partyen, hebbende ofte apparent te sullen hebben, by ressort ofte andersints, proces of anders te doen in den voorschreeve Hoogen Raade, niet en sullen moogen geeven advis ofte raadt, directelijck ofte indirectelijck, op sulcke poenen als booven.

XIV. Item, dat voortaan in den Hoogen Raade niet en sullen weesen t'saamen, vader, soone, broeders, rechtsweers, te weeten susters of broeders kinderen, noch andere, weesende in gelijcken graden, hetzy van bloede of by houwelijcke.

XV. Item, en sullen in de voorschreeve Hoogen Raade ontfangen noch toegelaten worden eenige extraordinarisse raaden.

XVI. Item, soo wanneer de plaatse van eenen raadt, advocaat fiscaal, procureur generaal of griffier sal vaceeren, sullen de Staten nomineeren drie persoonen, omme by de Hooge Overigheyt of Prince van den lande, eenen tot den vaceerenden staat verkooren ende daarinne gestelt te worden, mits dat de Staten niemandt daartoe nomineeren, nochte de hooge Overigheyt of Prince van den lande sullen mogen presentereen, sonder advijs van den president en die van den Hoogen Raadt, of alsulcken als denselven niet en soude aangenaam zijn.

XVII. Item, dat niemandt, om den voorschreeven staat van raadt, griffier ofte fiscaal te verwerven, en sal moogen gelooven, geven of eenigh verbondt of overkomste maken, directelijck of indirectelijck, op poene van privatie van den voorschreeven staat. En sullen deselve in het aanneemen van haaren staat schuldigh weesen hun by eede te suyveren, dat sy geen beloften in het kleyne nochte groote tot ymandts proffijt daarover gedaan of yet daarvoor gegeven hebben of sullen belooven of geeven.

XVIII. Item, sullen de voorschreeve van den Hoogen Raade, behalven de saaken van appel, kennisse hebben in de eerste instantie van degeene die hiernaar volgen ende

geen andere, te weeten, in den eersten sullen kennisse moogen neemen van saaken tusschen twee vremde koopluysden, geen woonsteede of residentie in den lande van Hollandt of Zeelandt hebbende.

XIX. Ten tweeden in alle materien possessor, en condependentien van dien, en voorts in alle andere saaken, daar na rechte of ordonnantie geen appellatie en valt.

XX. Ende ten derden in saaken roerende de zeevaart, te weeten als schepen mal-kanderen buytens landt of in zee beschadicht sullen hebben, en diergelijcke saaken, begrepen onder de ordonnantie van de zeerechten, blijvende het placaat van de visscherye ofte buysneeringe in sijn geheel ende weesen, sonder hetselve by deesen te veranderen.

XXI. Sullen voorts die van den Hoogen Raade kennisse neemen van alle saaken, die by appellatie van sententien, geweest by den Provincialen Raade van Hollandt, aan henlieden sullen devolveeren. Welverstaande, dat geene clausulen van inhibitie en sullen verleent werden tegens sententien, niet excedeerende de somme van drie hondert guldens.

XXII. Dat men meede van allen anderen saaken, die men ter eerster instantie voor den Hoogen Raade magh betrecken, sal moogen aan denselven Hoogen Raade appelleeren, omisso medio, als men oock van gelijcken sal moogen doen van alle sententien, geweest by dijkgraave ende hooge heemraaden, ofte andersints materie van dijkkagie concer-neerende, en daar egeen privilegien van dijkgraave en heemraaden zijn ter contrarie, en onvermindert de executie van haarlieder vonnissen, in conformité van de voorgaande ordonnantie.

XXIII. Ende sullen de voorschreve van den Hoogen Raadt verleenen beneficien van inventaris, reliëvementen van contracten, substantieele ende extrajudicieele beswaarnissen, mandamenten van cessie, ende diergelijcke, sonder dat yemandt deselve verleenen sal dan den voorschreeven Hoogen Raadt.

XXIV. Item, sullen de voorschreve praesident, raadtslieden, griffier of sijn substituyt, een van beyden, hen in de raadtkamer vinden ende aldaar zijn alle raadtdagen, van Paasschen af tot den eersten Octobris 's morgens uytgaande tot half achten, blyvende in den Raadt tot tien uyren, sonder van daar te scheyden, ende van den eersten Octobris tot Paasschen van half negen uyren tot elf uyren 's morgens als vooren. Ende alle het jaar door van den drie uyren naar noene tot vyf uyren 's avondts, sonder van daar te scheyden als vooren, op poene aangaande den voorsz. raadtsluysden, van t'elcker reyse geroeyeert te worden van haarlieder gagien voor eenen halven dagh, ende aangaande den voorschreven griffier ende substituyt t'elcker reyse te betalen ende verbeuren by elcke van henlieden de boete van ses stuyvers, om die bekeert te worden ter ordonnantie van den Hove.

XXV. Item, dat de voorschreve griffier of substituyt gehouden en verbonden sullen zijn register te houden van dengeenen die in gebreeke sullen zijn ter voorschreve uyre te koomen ofte die voor de uyre scheyde sullen, en daarvan alle drie maanden kennisse geven aan den ontfanger ofte ontfangers, op denwelcken de betalinge van haare gagien beweesen zijn, omme haare absentien hen van denselven gagien afgetogen ende alsulcks in rekeninge gebrocht en verhaalt te worden.

XXVI. Item, dat de voorschreve raadtslieden, griffier en substituyt op de voorschreve raadtdagen hen niet en sullen mogen absenteeren noch uytter stadt gaan, dan by oorloven en licentie van den president of van dengeenen die in sijn plaatse presideeren sal.

XXVII. Item, wordt verboden allen raaden, secretarissen en deurwaarders van den voorschreven Hoogen Raade, gaande voor partye in commissie, yet te eysschen, neemen ofte ontfangen boven haarlieder salarissen ende vacatien dan by ordonnantie hier naar getaxeert.

XXVIII. Item, om den ondersaten van kosten te supporteeren, als partyen ge-appointeert sullen zijn in feyten ende yemandt uyt den voorschreeven Hoogen Raade gecommittiert sal wesen tot ter enqueste, ende eenige van den partyen begeert surrogatie op eenigen lagen rechters, de voorschreve van den Hoogen Raade sullen, partye eerst gehoort zijnde, committeeren eenige goede lieden, wys ende getrouwe, om de enquesten van de voorschreve partyen te doen, resideerende ter naaster plaatsen, aldaar men de

voorschreve enquesten sal moeten doen. Ende sullen de voorschreve enquesten wederomme te Hove gesonden worden, toegeslooten ende besegelt soo dat behoort. Behoudelijck nochtans, dat sy om de swarigheyt van der materie, of andere merckelijcke redenen, de voorschreve surrogatie sullen mogen ontseggen.

XXIX. Item, sullen de voorschreve raadtslieden, hebbende eenige commissie van enqueste te doen ofte andersints, hetzy voor der Staten ofte voor partyen, en degeene die in haarlieder plaatse sullen weesen gesurrogeert, gehouden zijn in de voorschreve commissien te besoingieeren elcken dagh drie uyren voer noene ende twee uyren na noene, op poene van geroyeert te worden van haarlieder salaris en vacatien van den dage of dagen dat sy niet verstaan en gebesoigneert en sullen hebben in haarlieder commissien den tydt voorschreeve.

XXX. Item, en sullen de raadtslieden, griffier, sijn substituyt ende secretarissen van den voorschreven Hoogen Raade, ende anderen officieren, gecommitteert ofte gesurrogeert om de enquesten van den partyen te doen, van de eene ofte meer partyen niet mogen neemen, hebben noch ontfangen dobbele vacatien, alwaar het oock dat sy voor elcke partye gevaceert hadden alsoo veel uyren als het bij de ordonnantie geordineert is, 't en waare in materie van inspectie oculair ofte aanschouwinge van plaatsen, metinge, dijckagie, of als men tuygen beleedt om costuymen te verificeeren, ofte andere gelijcke materien, daar men veel volcks doet vergaderen, en daar partye geinteresseert soude zijn indien men die niet en expedieerde, overmits de vacatien van dengeenen die daartoe gedaghvaart souden weesen.

XXXI. Item, en sullen oock de raadtslieden ende gesurrogeerde, hebbende commissie om enqueste te doen, op een feyt niet moogen ontfangen ende examineeren meer dan seven getuygen ten hooghsten, uytgeseyt in saaken die by turbe werden geverificeert, ofte 't en waare dat, de enqueste gesien of op het overschryven van den commissaris, anders by den Hove geordonneert worde.

XXXII. Item, indien in de positie en geschriften eenige verhalinge ofte verscheyden articulen waaren, mentie maakende al van een feyt, de commissaris sal die t'samen voegen, om menighvuldigheyt van woorden te schouwen.

XXXIII. Item, de commissarissen sullen selve de examinatie doen en scherpelijck ondersoecken op de redene van wetenschap van den getuygen, in presentie van den adjunct; en sullen haarlieder adjuncten prononcereen de depositien van den getuygen, ende, de depositien in het lange geschreeven zijnde, de voorschreve commissarissen sullen die den deposant voorleesen ende hem doen teekenen, ofte sijn merck daaraan stellen, indien hy teecken ofte merck heeft, sonder deselve depositien te doen by den adjunct prononcereen ofte dicteeren.

XXXIV. Item, sullen oock de voorschreeve commissarissen gehouden zijn in enquesten, die sy doen, te stellen haarlieder processen verbale, in dewelcke sy oock uytdruckelijck verhalen sullen de dagen en plaatsen, wanneer en waar sy gevaceert sullen hebben, en sullen oock stellen de taxatie van den getuygen op de margen van haarlieder depositien.

XXXV. Item, en sullen de voorschreeve raadtslieden malkanderen niet moogen neemen voor adjunct, maar sal het Hof in groote materien ende tusschen groote personagen wel moogen twee raadtslieden commissarissen ordineeren, en sullen oock in haarlieder plaatse anderen niet moogen surrogeeren sonder consent en ordonnatien van den Hove, welcke commissaris ende adjunct gestelt sal worden by den president, te weeten voor adjunct den griffier, sijn substituyt ofte een van den secretarissen, niet suspect.

XXXVI. Item, sullen de voorschreve raadtslieden, wanneer sy sullen besoignieren voor partye in de plaatse van haarlieder residentie, 's daaghs hebben aghzien stuyvers.

XXXVII. Item, wanneer sy sullen vaceeren buyten haarlieder residentie, sullen 's daaghs hebben vier guldens dertien stuyvers, boven schuyte- en wagevrachte.

XXXVIII. Item, de adjuncten, als griffiers en secretarissen, sullen hebben, vaceerende en besoignierende in haarlieder residentie, twaalf stuyvers.

XXXIX. Item, vaceerende buyten de residentie, sullen hebben drie guldens vier stuyvers.

XL. Item, de deurwaarders, met den commissaris buyten de residentie vaceerende, vierentwintigh stuyvers.

XLI. Ende ten eynde de voorschreeve raadtslieden, die de processen, dewelcke in den voorschreven raadt geweest sullen worden, rapporteeren sullen, te neerstiger souden zijn, ende hen te beeter quyten in de voorschreeve processen te oversien en het recht van den partyen te verstaan, sullen voor haarlieder rapport en speciegeldt hebben hetgeene dat hen by den Raade getaxeert sal worden, en vorder niet. Te weeten de rapporteurs d'een helft, ende d'ander raadtslieden presenten d'ander helft. Welcken tax by de Kamere gedaan sal worden terstondt als het proces gerapporteert ende gesloten sal zijn. Ende sal de griffier het voorschreeve rapport- ofte speciegeldt ontfangen van der partye, die naar de prononciatie of uytspraake van der sententie, expeditie van dien of het dictum vervolgen sal, welck dictum nochtans de voorschreeve griffier den partyen niet en sal moogen geeven, 't en zy dat hy het voorschreeve speciegeldt en het recht van der sententien alvooren ontfangen heeft.

XLII. Item, of de partye, vervolgende, soo voorseyt is, sententie ofte dictum, in gebreeke waar het recht van den rapporte ende sententie, by hem vervolght, te betalen, het Hof sal daartoe executoriale brieven moogen verleenen, om de voorschreeve partye by executie te bedwingen het voorschreeve recht van rapporte en sententie te betaalen.

XLIII. Item, als de kosten gecompenseert sullen zijn, ofte als beyde partyen achterlaaten de sententie of het dictum van dien te vervolgen, sal de partye, die by de sententie meest proffiteeren sal, het recht van der sententie betalen. Ende indien beyde partyen daarvan even gelijk proffiteerden, of op luttel naar, sullen dat half en half betaalen, ter ordonnantie van den Hove, en tot dien eynde, sullen, uyt krachte van parate executie, bedwongen worden als boven, in gevalle des noot zy.

XLIV. Item, de voorschreeve raadtslieden sullen gehouden zijn te maaken een receuil ofte extract van de processen, daar sy rapporteurs af zijn sullen, en terstondt als het proces gesloten sal zijn het dictum van der sententie maaken ende den president leveren, om dat in den Raadt te communicateeren, ende dat gedaan, sal den rapporteur het voorschreeve dictum den griffier leveren, om hem daarmee te behelpen in het extendeeren van der sententie, ende dat den griffier, de sententie geëxtendeert zijnde, niet uytgeeven sonder die eerst den rapporteur te hebben gedaan leesen.

XLV. Item, sullen de sententien, of het dictum van dien, in de audientie by den griffier ofte sijnen substituyt geleesen en gepronuncieert worden, 't en waare in groote materien van importantien, gewichte en van consequentie, ofte tusschen groote personagien, dewelcke sullen moogen gepronuncieert worden by den griffier selfs, ter ordonnantie van den Hove.

XLVI. Item, alle processen naar dat die geïnstrueert sullen zijn, sullen in de griffie geleydt ende ter ordonnantie van den president werden gebracht op het buffet, dewelcke den president t'sijnder belifte sal distribueeren, sonder aan dengeenen, die de ordinarisse enquesten gedaan sullen hebben, die te moogen uytgeeven. Ende en sal de griffier, ofte sijne klercken, voor het soecken van de saaken ofte anders daarvan eenigh salaris moogen neemen.

XLVII. Item, de rapporteur in het visiteeren van den processe sal voor alle werck toesicht neemen, of de procuratien van den partyen daar zijn, ende, is het een proces van appel, of het instrument ofte andere bescheet van appel, mitsgaders de sententie daaraf geappelleert is, daar oock zijn. Daarna, of daar alle de stucken zijn, naar uytwysen den inventaris, ten eynde dat in hetselve rapporteeren hy den Hove geen en doet verliesen, maar sal het collegie aangeeven hetgeene hy bevinden sal in eenigh van den saken te gebreeken.

XLVIII. Item, alsoo de rapporteur behoort te zijn voorsichtigh en secreet, dat de partyen niet gewaar en worden het proces in sijnen handen te weesen, sullen tot dien eynde de processen gedragen ende wedergebracht worden by den klerck of ander dienaar van den rapporteur in eenen grooten sack, daarop niet geschreeven en sal zijn. Ende by sooverre de rapporteur gewaar werdt of vermoeden heeft, dat partye wiste dat hy rapporteur

waare, sal schuldigh weesen, op sijnen eedt, de saken wederom te brengen in den Raadt, om by den president eenen anderen uytgegeeven te worden. Ende wordt tot dien eynde scherpelijck verboden den griffier, sijnen substituyt, ende allen anderen de Raadtkamer frequenteerende, niet te openbaaren wie rapporteur is of geweest sal hebben, soowel naar de sententie als hangende den processe, op arbitrale correctie ende straffe.

XLIX. Alsoo veele van den rechteren somwylen lightveerdigh ende geneegen zijn de kosten van den processe, voor henluyden innegestelt, te compenseeren, tot groote ende overtallige schaade van dengeenen die bedwongen zijn de voorschreeve processen te sustineeren, hetwelck den anderen stoutigheyt ende oorsaake geeft haarluyder partyen met lange processen moeyelijck te zijn, soo wordt den voorschreeven van den Hoogen Raade verboden de voorschreeve kosten te compenseeren, maar sullen de partyen, die vervallen zijn, condemneeren de voorschreeve kosten weeder te keeren, 't en waare uyt goede merckelijcke reedenen, daarvan men haarlieder conscientien is belastende.

L. Item, dat voortaan de voorschreeve president ende raadtslieden niet en sullen moogen tegenwoordigh zijn of delibereeren in eenige saaken van den heeren ofte vassallen, van denwelcken haarlieder kinderen of broeders sullen officieren of huysdienaars weesen.

Van den fiscalen ende fiscale saaken.

LI. Dat den advocaat fiscaal en procureur generaal van Hollandt, die by deesen hiertoe worden gelast, na haar vermoogen de rechten, domeynen, jurisdictien, hoogheyt ende autoriteyt van den lande bewaren, beschermen en voorstaan sullen.

LII. Dat alle requesten, die gepresenteert sullen worden op den naam van den procureur generaal, ende oock degeene daar hy adjunct sal zijn, sullen by den advocaat fiscaal of procureur generaal geteekent zijn, ende anders en sullen die niet ontfangen worden.

LIII. De procureur generaal en sal egeene saaken moogen instellen noch voor anderen aanneemen noch oock hem met yemandt voegen, dan by advyse van den voorschreven Hoogen Raade of ordonnantie van der Overigheyt, den Staaten, ofte dien van der rekeninge, welke ordonnantie niettemin den voorschreeve van den Hooge Raade gecommuniceert sal worden. Ende soo wanneer denselven Raadt hem ordonneeren sal eenige saaken in te stellen, aati te neemen of hem met yemandt te voegen, sal hy dat gehouden zijn te doen.

LIV. Dat de officiers ende andere sullen gehouden zijn, soo dickwils ende menighwerven als de voorschreeve aanneeminge van eenige saake gedaan sal zijn, den voorschreeven advocaat fiscaal ende procureur generaal te geeven goede instructie, ende t'elcke reyse, als sy ontboden sullen zijn, te koomen en compareeren by den voorschreeven advocaat fiscaal en procureur generaal, om die te informeeren en helpen beleyden de materien, proceduyren, enquesten ende andere dingen, den voorschreeven advocaat fiscaal en procureur generaal nootelijck zynde.

LV. Dat de materien, niet gedisponeert zijnde tot aanneeminge, den procureur generaal hem sal moogen voegen, by advyse ofte ordonnantie als boven, soo verre de materie raackt den rechten, autoriteyten, jurisdictien, domeynen of andersints, in wat interest van de Overigheyt of van den lande dattet wesen magh.

LVI. Dat de fiscaale saaken sullen bij den advocaat fiscaal bedinght worden, dewelcke de schriftuyren teekenen sal.

LVII. En sal den procureur generaal den last hebben, om alle requesten te maaken, of by den advocaat fiscaal te doen maaken, te houden of doen houden de informatien preparatoire by ordonnantie als boven, ende anders niet, en voorts provisie van justitie te versoecken, instructie te verkrygen, ende de acten en dinghtalen te furneeren, geschriften te dienen, productie van titulen ende munimenten te doen, enquesten beleyden, contradictien, reprochen ende salvationen te dienen, inventarissen, te maaken ende teekeren, den sack ten Hove te leggen, ende het proces instrueeren van allen anderen nootelijcken en substantialen dingen, als den procureur generaal toebehoort.

LVIII. Dat als den procureur generaal cenige informatien doen sal, principelijck

den partyen raakende, ende by consequentie de Overigheyt ofte den Staten, hy sal mogen hebben alsulcken salaris ende vacatien, als hebben de advocaaten van partyen ofte anders tot discretie van den Hoogen Raade.

LIX. Ende waar het saake dat eenigh delinquant, bedragen ofte in processie gestelt zijnde by den voorschreeven procureur generaal, verkreege eenige gratie van remissie, pardon, abolitie, of andere, hoedanigh die weesen magh, alsulcken delinquant sal gehouden zijn de onkosten ende het verschot van justitie op te leggen, in dewelcke begreepen sullen zijn salarissen en vacatien van den officieren, fiscalen, en de kosten van de informatien, tot taxatie van den Hove.

LX. Dat de saaken, die op de rolle dienen sullen, het zy dat den procureur generaal daarinne zy impetrante, gedaaghde ofte gevoeghde, niet en sullen moogen geëxpedieert worden by den commissarissen, noch tusschen den partyen, 't en zy dat de voorschreeve procureur generaal daar present ende gehoord zy, op poene van nulliteyt van de acte, ende dat den procureurs van den partyen sullen gepunieert werden tot arbitragie van den Hove.

LXI. Item, in de processen, daar de voorschreeve procureur generaal hem gevoeght sal hebben voor des Overigheys ofte des landts interest, sal hy deselve vervolgen en instrueeren, om daaraf sententie te hebben, alwaar het soo dat de partye, met dewelcke hy hem gevoeght hadde, van hetselve proces appointeerden, of dat lieten te vervolgen, 't en waare nochtans dat by den Hove, de voorschreeve procureur generaal daarop gehoord, ende om eenige consideratie of aanschouw, geseyt waare dat deselve procureur soude oock het voorschreeve proces verlaten.

LXII. Item, de voorschreeve procureur generaal sal oock alle processen vervolgen, daar hy partye is tegens eenen gedaaghde in persoone, sonder dat te laten om eenige kosten, die men daarom tot des Overigheys, Staaten of des landts laste soude moeten doen, al ten eynde dat de delicten niet en blyven ongestraft, 't en waare hy reedenen hadde ter contrarie, daarvan hy den Raadt sal advertieren.

LXIII. Item, werdt den voorschreeve procureur generaal geordonneert goedt register te houden van alle saaken en wedersaaken, daar hy partye formeel is, en oock gevoeghde, en t'eynden van elcker maandt van den jaare den Raadt te toonen sijn rolle ofte register van sijn saaken, om by den Raadt geweeten te worden den staat van dien en de naarstigheyt, by hem gedaan in het vervolgen van dien.

Griffier en sijn substituyt.

LXIV. De griffier, of sijn substituyt, sullen altydt gehouden zijn selve rolle te houden, acten ende sententien te minuteeren en te ontwerpen.

LXV. Item, de voorschreeve griffier sal maaken ende houden bysonder register van alle de advysen van importantie en consequentie, daarinne insereerende de beslooten brieven ende requesten. Van gelijcken sal hy bysonder register houden van den placaten, ordonnantien en beslooten brieven, van gelijcken effecte.

LXVI. Item, sal oock de voorschreeve griffier gehouden zijn bysonder register te houden van den sententien ende appointementen van den Hove, by dewelcke geordonneert sal zijn dat de processen ofte eenige stucken gestelt sullen worden in handen van de officieren, om het recht van den lande daarinne te bewaaren, en van gelijcken oock van den sententien daar de fiscalen partyen zijn.

LXVII. Sal oock de voorschreeve griffier register doen houden van allen acten en geëxtendeerde ordonnantien, hebbende effect van sententie. Ende desgelijcks van den sententien geëxtendeert met insertie van de substantiale middelen van den processe, by een ander register apart. Ende noch een derde register van de kennissen ende gewillige condemnantien.

LXVIII. Ende sal oock gehouden zyn besonder register te houden van alle sententien, die 't Hof hem ordonneeren sal te extendeeren, als saacken van consequentie, al waar 't oock dat partyen dat niet en versochten.

LXIX. Item, dat in 't extendeeren van den sententien op adjudicatie ofte inter-

positie van decreete de voorschreve griffier daarinne niet insereren ofte verhalen en sal de exploiten van de proclamatie ofte uytroepingen, maar sal alleenlijk kort verhaal maaken van de voorschreve uytroepingen ende van 't gebesoigneerde van den deurwaarder, verklarende de dagen en de onderhoudinge ofte vervolg van deselve uytroepingen, ende andere nootelijke ende substantiale dingen. Ende van gelijcken sal gedaan worden in de extensie van de andere sententien, soo kort als mogelijk zijn sal, sonder nochtans yet ofte eenige substantiale middelen achter te laten, welke extensien, aler die te gresseeren, hy gehouden sal zyn den rapporteurs te communicereen.

LXX. Item, dat de voorschreve griffier egeene processen en sal mogen ontfangen, 't en zy dat die geheel gefurneert zijn, volgende den inventaris, ende soo hierna gesejdt wordt in 't capittel van den procureurs, noch in de voorschreve processen yet te laten voegen, afdoen noch veranderen, naar dat die gefurneert ende ontfangen sullen zijn, tenzy by ordonnantie van den Hove, ofte by consent en in presentie van beyde de partyen, indien sy daarby begeeren te zijne. Ende sal de voorschreve griffier nemen voor sijnen salaris den tax hiernaar volgende, te weten:

LXXI. Voor een presentatie, voor de eerste reyse alleenlijk, 2 stuyvers.

LXXII. Voor gemeene acten, dienende in proces, 4 stuyvers.

LXXIII. Voor appointementen ofte ordonnantien, gestelt by apostille op requesten, 4 stuyvers.

LXXIV. Voor een acte dispositif 8 stuyvers.

LXXV. Item, alle andere presentatie ende expeditien op de rolle, daarvan d'acten in 't proces niet gedient en zyn geweest, maar die men alleenlijk naderhandt licht om kosten te doen taxereen, ende sullen voortaan niet gemaect werden by acten, maar alleenlijk by extract authenticq, soo verre partyen dat begeeren; ende sal de voorschreven griffier hebben voor elcke van deselve presentatie ende expeditien, in de voorschreve extracten begrepen, soo verde nochtans die in de taxatie komen, twee grooten Vlaamsch.

LXXVI. Item, voor acten, inhoudende provisie ofte appointement op staande voet gegeven, 12 stuyvers.

LXXVII. Voor interlocutorien, die gegeven sullen worden op een proces dat gesien ofte gevisiteert is geweest, 16 stuyvers.

LXXVIII. Voor verdaghvaardingen, macht van commissarissen, executorien, acten van taxatie ende allen anderen provisien ende mandamenten, die men gewoonlijk is in de griffie te expedieeren, 8 stuyvers.

LXXIX. Voor beslooten brieven 6 stuyvers.

LXXX. Voor elck blad copien, houdende agh en twintigh regulen, 12 stuyvers.

LXXXI. Voor sententien, als de materie meer bedraecht dan vyf hondert guldens ofte de waarde van dien, 5 guldens.

LXXXII. Ende voor 't recht van 't zegel twintigh stuyvers.

LXXXIII. Ende in materie, meer bedragende dan drie hondert guldens, sullen hebben vier guldens, ende onder de voorschreve drie hondert guldens, 3 guldens.

LXXXIV. Ende voor 't zegel 10 stuyvers.

LXXXV. Ende van namptissementen van penningen den tsestigsten penningh naar ouder gewoonten, soo wanneer 't namt in de griffie gebraght sal worden.

Secretarissen.

LXXXVI. Dat de secretarissen, den griffier mede gereeckent voor secretaris, gehouden sullen zijn op elcke requestdagh op 't bureel voor den president, ofte die in sijn absentie presideeren sal, te leggen alle de requesten, die hem geleverd sullen zijn by den partyen, sonder die uyt haarlieder autoriteyt te mogen geven ofte presenteeren den raatslieden, maar sullen by den president werden uytgedeelt onder den raatslieden, omme daarop geappointeert te werden. Ende soo haast de raatslieden deselve gevisiteert sullen hebben, sullen de voorschreve griffier ende secretarissen daarop terstondt apostilleeren, aler sy uyt de kamere sullen scheyden, stellende op de marge van dien met

haarliedder handt sulcke apostille als hen geordonneert sal zyn, sonder welcke ordonnantie sy geen apostille en sullen mogen stellen, op wat requeste dat het zy.

LXXXVII. Item, dat alle requesten al sulcks geapostilleert, sullen gedeyldt ende gedistribueert worden by den oudtsten secretaris, gelijkelijck, ofte alsoo na als 't doenlijck zyn sal; ende sal elck van hen tevreden zyn met al sulcke requesten als hem gedistribueert sullen zyn, sonder die te mogen wisselen ofte weygeren d'expeditien daarvan te doen, 't en ware in saaken hierna geëxcepteert.

LXXXVIII. Item, dat de voorschreve secretarissen sullen met haarliedder handt op de voorschreve requeste d'expeditie minuteeren van den mandamenten ende provisien, navolgende den apostillen daarop gegeven, welke minute sy sullen met haaren naam teecken en die aan de voorschreve mandamenten ende provisien hechten als die gegrosseert sullen zyn, onderteekenende oock de voorschreve provisien naar dat die by henlieden voor alle werck oversien, gevisiteert ende gecorrigeert zyn, 't en eynde de president in 't zegelén van den provisien daarop regard sal mogen nemen; behoudelijck wettelijcke excusatie van sieckte, nootelijcke absentie ofte ander diergelijcke belet van yemandt der voorschreve secretarissen, van 't welck de secretaris, die d'expeditien uyt eens anders naam doen sal, gehouden wordt in 't eynde ofte op den rugge van der requesten ende minuten note te maaken.

LXXXIX. Item, voor d'expeditie van requesten civile, beslooten brieven ende appointementen op requesten, inhoudende provisien, sal betaaldt werden 6 stuyvers.

XC. Ende voor 't zegel 2 stuyvers.

XCI. Ende voor alle andere mandamenten ende provisien van justitie, by den voorschreven Raade verleendt, 12 stuyvers.

XCII. Ende voor 't zegel 2 stuyvers.

XCIII. Item, van beneficien van inventaris, voor d'expeditie vyftigh stuyvers ende voor 't zegel een en vyftigh stuyvers.

Van mandamenten ende provisien van justitie.

XCIV. Den voorschreven Raadt sal alle Dinghsdage en de Vrydage naar de noene depescheeren alle requesten en provisien van justitie.

XCV. Ende alsoo dickwils processen zyn geresen tusschen bailliuwen, schouten ende andere officieren, uyt saaken van den limiten van haare jurisdictien, welke processen ten beyden zijden beleydt zyn geweest ten koste van de Graaffelijckheydt, oock tot grooten naardeel ende verachteringe van den onderzaten, die gemeenlijck haar recht niet en kunnen vervolgen, overmits alsulcken geschille van jurisdictien, soo wordt, om daarinne te voorsiene, den voorschreven van den Hoogen Raade verboden te verleenen, accorderen, ofte zegelen enige provisien van justitie ten verfolge van eenen officier tegens den anderen, maar soo wanneer d'een officier hem over den anderen beklagen sal, de voorschreve van den Hoogen Raade sullen deselve ontbieden, ende appointeeren indien 't doenlijck is, indien niet, sullen kennisse van der saaken nemen ofte de hooge Overigheydt van der swarigheydt, by henlieden daarinne bevonden, met haarliedder advis adverteeren. Ende sullen voorts de voorschreve van den Hoogen Raade, in cas van processe of rechtvorderinge te dier saack, den officier, die bevonden sal worden t'onrecht al sulcken saake gesustineert te hebben, condemneeren in de kosten van justitie, te betaalen van sijn eygen, sonder by den voorschreven officier, daarinne vervallende, die te mogen verhaalen ofte reekenen tot laste van de Graaffelijckheydt, 't en ware dat hy al sulcken saake aangenomen hadde by ordonnantie van de Overigheydt, van den Staaten, van den voorschreven Hoogen ofte Provincialen Raade ofte van dien van den Reekenkamer.

XCVI. Den voorschreven Hoogen Raadt en sal niet mogen verleenen eenige provisien poenaal stadt houdende, daar by yemandt ad factum preciselijck soude geconstringeert worden, 't en ware om merckelijcke redenen van necessiteyt, periculi in mora, spolie, ende anderen in rechten bekennt, ende daarvan den Hove ten minsten sommarie gebleeken al zijn, in welcken gevalle partyen eenen korten rechtdagh geprefigeert sal worden, om daartegens gehoord te mogen werden; maar sullen andere negative interdiction poenaal

tot discretie van den Hove verleent mogen werden naar gelegentheydt van der saake, mits dat partyen eenen korten rechte dach by gestelt.

XCVII. Dat alle mandamenten ende provisien van justitie, verleendt in den voorschreven Hoogen Raade, sullen vermelden ende inhouden d'intentie van den impetrant, ende 't effect van 't geene hy is eysschende, ten eynde dat de gedaaghde magh geïnstrueert zyn van 't geene dat hy moet verweeren ofte antwoorden, ende om by dien middele te verkorten de dilayen ofte uytstellingen, die de gedaaghde soude mogen versoecken voor de litiscontestatie.

XCVIII. Dat in allen requesten, gepresenteert om te verwerven relief van appel ofte reformatie, in 't korte verhaalt sullen zyn de redenen ende poincten van der materien, ende de sententien, daarop gegeven, met'er date van dien, om beter te mogen adviseeren of men de clausulen van inhibitie ende verbodt ofte andere provisionale clausulen sal behooren t'accordeeren ofte niet, ten welcke eynde 't dictum daaraan gehecht sal worden.

XCIX. Ende alsoo veele officieren hun beklagen, dat men sonder onderscheydt alle appellatien ende reformatien van boeten en civile beteringen, tot profyte der Graafelijckheydt aangewesen, is toelatende, uyt welcke' oorsaake sy bedwongen zyn lange processen te sustineeren, tot seer groote merckelijcke kosten, dewelcke die van den Reekenkamere niet en willen passeeren, sulks dat deselve officiers liever hebben de voorschreve boeten te verlaten dan de voorschreve processen te vervolgen, 't welcke den bruyckigen ende misdoenders geeft oorsaake van meerder wederhoorigheydt en wederspanningheydt tegens de justitie ende den officieren voorschreve, soo werdt geordonneert, dat niettegenstaande d'appellatie van den sententien, houdende condemnatie van boeten, de gecondemneerde gehouden sal zyn die te namptizeeren, ende dat voortaan op sijn appellatie niet geaccordeert sal worden dan simpel relief d'appel ofte reformatie, sonder clausulen van inhibitien ofte surcheantie, 't en ware merckelijcke redenen den Hove ter contrarie soude mogen moveeren.

C. En sullen oock de voorschreve van den Raade niet verleenen reliven van appel met de clause van inhibitie tegens arresten ofte andere extrajudiciële acten, alleenlijck hebbende effect van daghvaardinge, maar sal partye haar voorsien by oppositie, 't en ware dat sulcken arrest of extrajudicieele acte gefondeert werde op sententie ofte ordonnantie, daaruyt appellatie ofte reformatie souden mogen vallen.

CI. Ende sullen oock geen reliven van appel ofte reformatie accordeeren op sententien, gegeven in materie van politie, alimentatie, dyckagie, beden ende subventien van den Prince ofte Staaten, reparatien van wegen, bruggen, passagien ende diergelijcke sententien, 't en waare seer merckelijcke redenen ter contrarie dienende.

CII. Item, werden verboden alle appellatien van concessie van simpele ofte personee daghvaardinge, van brieven van complaincte, sauvegarde, commissien, om hem t'informeeren, 't zy preparatoirlijck ofte valetudinaarlijck, ende van toekomende grief, sonder dat op sulcken appellatien by den voorschreven Hoogen Raade verleendt sullen worden brieven van relief van appel, noch den eersten rechters de kennisse daarvan benomen sal worden. Ende indien by onbedachtheydt ofte andersints eenige sulcke brieven verleent waren, sullen deselve krachteloos ende van onwaarde zyn, en d'impetranten van dien gecondemneert in de boete van tien Carolus guldens.

CIII. Aangaande d'appellatien van sententien ofte appointementen interlocutoire, sal daarinne gehouden ende gevolght worden de dispositie van den weereldtlijcken rechter, sonder dat die van den Hoogen Raade andere appellatien sullen toelaten, noch daarop verleenen brieven van relief van appel, op poene van nulliteyt ende dat de rechtere, daarvan geappelleert wordt, voorts sal mogen procederen. Ende om beter geweten ende gelet te worden, ofte in der saaken provisie van appel valt ofte niet, sullen de supplianten gehouden zyn aan haarlieder requesten te hechten copie van de voorschreve sententien interlocutoire, van dewelcke syluyden hen zyn beklagende; welverstaande dat appel in forma geaccordeert sal worden van namptissementen, excederende de somme van sechshondert guldens, indien daar redenen toe dienen.

CIV. Des sal den voorschreven Raade provisie van appel mogen verleenen tegens

appointementen, sententien, interlocutoirien ofte anderen verklaringen, infererende beswaarnissen van groote prejuditie ende consequentie, 't welck staan sal tot discretie van denselven Hoogen Raadt, mits dat tegens al sulcke interlocutoiren ofte appointementen de clausulen van inhibitiën verleent sullen worden, alleenlijk tot den dage dienende by het mandament te prefigeeren, omme alsdan, partyen gehoort, op de revocatie van dien by den commissarissen van de rolle ofte op de continuatie by den collegie van den Raade gedisponeert te werden als naar behooren.

Van den deurwaarders ende van haarlieder exploitien ende executien.

CV. Dat de deurwaarders, stellende ter executie de mandamenten ende provisien van justitie, gegeven in den voorschreven Hoogen Raade, sullen gehouden zyn alle daghvaardingen te doen aan den persoonen ofte ter woonstede van dengeenen, die sy daghvaarden sullen, sooverre die woonsteden hebben, ende te laten de copien van den voorschreven mandamenten ende provisien den voorschreven gedaagden ofte haarlieder dienaaren en huysgesinnen, ofte die heghen, aan de deure van de voorschreve woonsteden, tot koste van den impetrant de voorschreve provisie, alwaar 't oock dat die niet versocht en ware, met annotatie ofte beteekeninge onder de voorschreve copie, wanneer den recht-dagh dienen sal, op poene van ses Carolus guldens voor de eerste reyse, voor de tweede reyse van gelijcke poene van ses Carolus gulden ende van haren officien van 't deurwaarderschap gesuspendeert ofte geschorst te zyne den tydt van drie maanden, en voor de derde reyse van haaren voorschreven officien gepriveert ende verlaten te zyne ten eeuwigen dagen.

CVI. Dat de deurwaarder, willende ter executie leggen eenige provisie van justitie, met de clause van authorisatie, sal gehouden zyn goede diligentie te doen, om te vinden ende aan te spreekken den persoon ofte de woonstede van dengeenen, dien hy wil executeeren ofte daghvaarden, ende, indien hy hem niet en kan vinden nocte bekomen, sal verneemen, of hy niet en sal kunnen vinden procureurs, facteurs ofte onderwinders van sijne saaken ende affairen, om aan henlieden sijn executie te doen, ende, by gebreeke van dien, sal sijn exploit doen by openbaar uytroepinge ende ter puyen af van der naaster goeder stadt van der residentie van dengeenen, die hy wil executeeren of daghvaarden. Van welcken ende sijn voorschreve naarstigheden hy gehouden sal zyn particulier ende bescheedelijck verhaal in sijn relatie te doene, ende bovendien, is 't mogelijk, sullen den voorschreven gedaagde, indien hy eenighsints vindelijck is, of aan sijn procureurs en onderwinders, soo hy eenige heeft, woonende buyten 't ressort van den voorschreven Raade, senden beslooten brieven, inhoudende haarlieder exploitien by eenen eygen bode, die gehouden wordt wederom te keeren by den voorschreven deurwaarder en hem te verklaaren de neerstigheyt ende devoir by hem gedaan, hetwelck de voorschreve deurwaarder gehouden sal zyn in sijn relatie te stellen.

CVII. Dat alle deurwaarders, aler eenige executie realijck ende met'er daadt te doen, om schande ende confusie te schouwen, overmits dat de geëxecuteerde somwylen henlieden niet en kennen, sullen gehouden zyn hen te vinden by den officier van der plecken ofte sijnen stadthouder, ende aan hem assistentie te versoecken om met hem te komen ofte eenen dienaar ofte anderen gedeputeerden te senden, om ter voorschreve executie tegenwoordigh te zyne, welcke assistentie de voorschreve officier of sijnen stadthouder gehouden sal zyn promptelijck te doen, sonder dat te weygeren ofte uytstellen in eeniger manieren, op poene van arbitrale correctie.

CVIII. Welcke assistentie ende obediëntie de voorschreve deurwaarders gehouden sullen zyn te relateeren, ofte, in stede van dien, de weygeringe ofte 't vertreck dat de voorschreve officier of sijnen stadthouder gedaan sal hebben; ende niettemin in allen gevalle, de voorschreve requisitie ende versoeck gedaan zynde, sullen voortvaaren met de voorschreve executie, niettegenstaande dat de voorschreve officier of sijnen stadthouder de voorschreve assistentie geweygert ende uytgesteld hadde ende niet present en hadde wille zyn, 't en ware dat de voorschreve officier of sijnen stadthouder allegerde eenige merckelijcke redenen, daarmede de voorschreve deurwaarder hem liet beduncken dat hy behoorde tevreden te zyn.

CIX. Item, wanneer de partyen d'executie resisteeren met woorden of metter daadt, oock als de officieren, magistraten ofte andere hem eenige resistentie, belet ofte verachteringe doen ofte assistentie weygeren, sullen de voorschreve deurwaarders gehouden zyn dat getrouwelijck te relateeren ende leveren copie van haarlieder exploit in handen van den fiscalen, al waar 't dat partye naderhandt obedieerde ofte appointeerde. Ende van gelijcken sal gedaan worden van alle exploiten, inhoudende daghvaardinge, om te antwoorden op sulcken fijnen ende conclusien als de procureur generaal sal willen nemen, welke daghvaardinge altydt gedaan sal worden in 't respect van den voorschreven procureur generaal, genomen oock dat de partyen t'saamen accordeeren.

CX. Item, als de provisien ofte opene brieven sullen inhouden van cautie te nemen, d'executeur sal die souffisant nemen ende daarvan pertinente verklaringe doen by sijn relatie, op poene, indien daaraan gebreck bevonden worde, 't selve op hem of sijnen borgen te verhaalen ende der partyen schaden ende interessen te betaalen ende daarenboven arbitralijck gecorrigeert te werden.

CXI. Dat alle deurwaarders, executeerende eenigh namptissement, sullen gehouden zyn 't voorschreve namptissement terstondt te leveren in handen van de partye ofte dat te brengen in de griffie, conformelijck den appointementen of provisie, die hy executeeren sal, op poene van suspensie van haarlieder officien een jaar langh voor de eerste reyse, ende van privatie van haarder officien voor de tweede reyse.

CXII. Sullen d'executeurs van complaints van beveelen, op poene stadt houdende, ende van allen anderen provisien van justitie, niet vermeldende ofte inhoudende eenen gesetten dagh, in 't executeeren van dien partye daghvaarden t'eenen korten dage, niet excederende den tydt van een maandt, sonder de voorschreve daghvaardinge langer uyt te stellen by collusie van den executeurs ende den impetranten, 't en ware om de vacantien, alsdan aankommende.

CXIII. Item, sullen d'executeurs haarlieder relatie goedt tydts gereedt maaken, ten eynde dat de partyen daardoor niet veracht en worden, sonder dat sy de stucken van den partyen sullen moogen onthouden, onder 't deksel dat sy niet betaaldt en souden zyn of andersints, maar indien sy betaalinge willen hebben, sullen dat den Raade vertoonon, dewelcke den partyen promptelijck bedwingen sal de vacantien van den executeur te betaalen naar taxatie en ordonnantie. Ende sullen de voorschreve deurwaarders maar een sommatie mogen doen, 't en ware ten expressen versoecke van de partyen die hen te werck zyn stellende.

CXIV. Indien eenige partye, seggende te willen obedieeren den simplen beveelen ofte verboden ende interdictien, hem by den deurwaarder gedaan, deselve met'er daadt ende effectuelijcken niet en voldede, sal gedaghvaart worden, om in rechte sijn obedientie te komen verklaren, om die gedecreteert te worden ende den impetrant te stercken soo 't naar redenen behooren sal, op poene, indien de deurwaarder van des te doene in gebreeke ware, partyen te betaalen de kosten, die, by gebreeke van dien, gedaan sullen moeten worden.

CXV. Ende indien eenigh deurwaarder ofte andere executeur, stellende ter executie eenige sententie of provisie, gegeven in den voorschreven Raade, bevonden waare qualijck geëxecuteert of de woorden ende forme van sijn macht ende commissie doleuselijck ende ter quader trouwen ofte by merckelijcke onachtsaamheydt geëxcedeert en overtreden te hebben, sal hy selve sijn exploit moeten verantwoorden ende 't selve beteren, ter ordonnantie van de voorschreve Raade, sonder dat in sulcken gevalle d'impetrant, die hem te wercke gestelt sal hebben, voor hem sal mogen de saake aannemen noch dat eenige brieven van indemniteyt, hem daarvan gegeven, hem sullen mogen te baate komen.

CXVI. Wordt daaromme bevoolen ende belast den voorschreven van den Hoogen Raade, indien sy bevinden dat de voorschreve deurwaarders of executeurs in 't executeeren van haaren last doen eenigh misbruyck ofte doen concussien ende moetwille of bedrogh, dat sy deselve, ende sooverre elcken aangaat, corrigeeren ende puniëren soo 't behooren sal, sonder gunst, faveur of dissimulatie.

CXVII. Ende om te verhoeden de overtalligheydt van 't salaris van de voor-

schreve deurwaarders, ende ten eynde dat onder 't deksel van dien sy geen exactien en doen, wordt geordonneert, dat alle de voorschreve deurwaarders sullen haren salaris ende vacatien ontfangen, naar de taxatie hiernaar volgende.

CXVIII. Te weten, de twee eerste deurwaarders voor hen salaris van elck exploit in loco 12 stuyvers.

CXIX. Voor d'uytroepinge van defaulte twee stuyvers.

CXX. D'ander deurwaarders, buyten de residentie exploitien ofte executie doende, 's daaghs sestien stuyvers, ende sullen niet meer dagen reekenen dan sy besoeingieren, neemende in 't reysen vyf mijlen voor een daghgelt.

Van advocaten ende procureurs.

CXXI. Dat niemandt in den voorschreeven Raadt sal moogen exerceeren het officie van den advocaat, hy en zy gegraduateert in een vermaarde ende bekende Universiteyt, en by den Raade ten eede ontfangen; als oock van gelijcken alle procureurs gehouden sullen zijn den voorschreeven Hoogen Raade behoorlijcken eedt te doen.

CXXII. Dat alle procureurs van den voorschreeven Hoogen Raade gehouden sullen zijn goet pertinent register te houden van den saaken, daarinne sy koomen te dienen, daarmede sy tot allen tyden gehouden sullen zijn voor den Hoove ende haaren meesteren te verantwoorden.

CXXIII. Dat alle saaken sullen by den advocaten verhaalt, eysch gedaan of in feyten geleyt worden; van gelijcken sullen de voorschreven advocaaten antwoorden, replicereen ende dupliceeren, neemende de conclusien in sulcken saaken dienende; en sullen alle saaken bedingen t'elcker reyse als 'er eenigh incident rysen of swarigheyt vallen sal op de expeditie van dien, sonder dat de procureurs hen in eeniger manieren met den voorsz. bedinge moeyen sullen.

CXXIV. Dat de procureurs t'allen reysen dat ter saake dienende sal zyn, hetzy om eysch te doen, antwoorden, replicereen of dupliceeren, en van gelijcken t'elcker reysen als het van noode weesen ende eenigh different vallen sal, 't zy ten principalen ofte op eenigh incident, sullen gehouden zijn 's daaghs te vooren te gaan ofte haar billiet by geschrifte den advocaat te senden, inhoudende advertentie of vermaninge van hetgeene daarop de saake is dienende, met instructie indien hy eenige heeft, teneyde dat by den voorschreeve advocaat de saake verhaalt ende te verstaan gegeeven magh zijn ende dat men op alles magh ordonneeren alsoo het naar reedenen behooren sal. Ende indien den procureur de voorschreeve instructie verkreege geduyrende de rolle, sal gehouden zijn terstondt den advocaat daarvan te advertieren, op poene dat den procureur, die van dies te doen in gebreeke waare, sal verbeuren t'elcker reyse ende voor elcke saake ses stuyvers van haar eygen, waarvan den advocaat gelooft sal worden op sijnen eedt. Ende indien den advocaat, denwelcken het voorschreeve billiet gesonden sal zijn, niet gereedt en is, sal verbeuren tien stuyvers, ende sooverre men bevindt dat de voorschreeve procureurs of advocaten hen vervorderen malkanderen van den voorschreeven poenen te excuseeren, in sulcken gevalle sullen gecorrigeert worden ter arbitrage van den commissaris op de rolle of van den Raade.

CXXV. Dat de advocaten ende procureurs, practiseerende ende hebbende saaken dienende, gehouden sullen zijn hen te vinden op de rolle, die men houden sal Dinghsdaghs ende den navolgenden daagen, des somers ten tien uyren, en des winters ten elf uyren, op poene van ses stuyvers voor den advocaat en vier stuyvers voor den procureur van elcke saake, die, mits haarlieder absentie, verachttert sal blyven, behalven den voorschreeven advocaaten haar verhaal op den procureurs, indien sy pretendeeren niet behoorlijcken te vooren geadverteert geweest te hebben, als vooren. Ten waare nochtans dat sy wettelijke excusatie hadden, daaraf sy gehouden sullen zijn den griffier te advertieren, die daar note af maaken sal, om by den commissaris op de rolle deselve te admitteeren of rejeteeren soo het behooren sal.

CXXVI. Ende sullen de voorschreeve advocaaten en procureurs hen niet moogen absenteeren uyt den Flage op den voorschreven rechtdaagen, sonder een substituyt van

sijnder qualiteyt te committeeren met volle instructie van sijne saaken; van welcke absentie de voorschreeve advocaten en procureurs sullen gehouden zijn malkanderen te adverteeren, al op poene van eenen Philippus gulden.

CXXVII. Dat de advocaaten gehouden sullen zijn te maaken korte schriftuyren, sonder te gebruycken van herseggingen en redicten of overvloedige ende impertinente middelen, ende sullen deselve geschriften onderteekenen, op poene van eenen Philippus gulden uyt haar eygen te betaalen voor de eerste reyse, ende voor de tweede reyse van suspensie ende schorsinge van haaren staat, ende, indien sy niet ophouden en hen daarvan en beeteren, op privatie van haaren voorschreven staat, tot arbitragie van den Hove.

CXXVIII. Ende sullen oock de voorschreeve advocaten in het maaken van haarlieders geschriften in een articul maar een feyt moogen poseeren of stellen.

CXXIX. Item, wordt den advocaten ende procureurs van den voorschreeven Hoogen Raade verboden te stellen of poseeren in haare reprochen en salvatien eenige feyten, reedenen of middelen, raakende de principale materie, maar alleenlijck dienende om te reprocheeren en salveeren den persoon ofte de depositien van den getuygen ofte brieven en munimenten overgeleyt, maar sullen de partyen, indien het hen goedt dunckt, naar conclusie in de saake, moogen overleggen motyf van rechten, hetwelck secreet gehouden sal worden, sonder dat partyen adverse te communicereen.

CXXX. Wert noch den voorschreeven advocaaten en procureurs verboden in haarlieders schriftuyren of anderen geschriften te stellen eenige onnutte of scheldige propositen ofte injurieuse woorden, hetzy tegens partye of yemandt anders, dan voor soo veel als den noodt van der saaken dat is eysschende, op poene voor de eerste reyse van tien Carolus guldens, voor de tweede reyse van twintigh Carolus guldens, en voor de derde reyse van suspensie van sulcken tydt als het Hof adviseeren sal, na gelegentheyte van der saaken.

CXXXI. Dat de advocaten niet sullen moogen maaken noch teekenen eenige geschriften in saaken, die by hen te vooren op de rolle niet bedinght en geïnstrueert sullen zijn, 't enzy in gevalle van het overlyden, absentie of ander letsel van den principalen advocaat, de voorschreeve saaken bedinght hebbende, ofte dat de eerste advocaat by sijnen meester verdraagen zy van de saake ende van sijn salaris en vacatien betaalt, in welcken gevalle de nieuwe advocaat vooral gehouden sal zijn volle instructie van de materie van der saake te neemen.

CXXXII. Noch en sullen oock egeene geschriften teekenen, die by yemandt anders gemaackt ofte beworpen sullen zijn, 't enzy dat se die wel in het lange oversien hebben ende die gestelt in sulcker voegen als sy verstaan deselve te verantwoorden.

CXXXIII. Dat de procureurs in het maaken van haaren inventaris sullen goede ordre houden, stellende alle de stucken en acten distinctelijck ende sonder eenige confusie daarinne te gebruycken, volgende de deductie van haaren geschriften ofte beleedt van den processe, ende sullen specificereen de articulen van de voorschreeve geschriften, ten verificatie van denwelcken sy verstaan haare stucken, acten ende munimenten over te leggen, en hen waghten te produceeren eenige stucken, in het proces niet geroert, noch tot verificatie van den articulen dienende. Ende in gevalle dat sy haare sacken te Hove dienen, sonder sulcks gedaan te hebben, sullen t'elcker reyse vallen in de boete van eenen Philippus gulde. Ende voorts, indien men bevindt den voorschreeve procureurs in haaren sacken ofte in eenigen geschriften, hetzy reprochen, contradictien of salvatien, eenige nieuwe stucken ende der partye niet gecommuniceert gesteeken ende geïnserieert te hebben, sullen bovendien arbitralijcken gecorrigeert worden, ter discretie van den Hove.

CXXXIV. Dat alle inventarissen geteekent sullen zyn by den advocaat ende procureur, ende dat den procureur verantwoorden sal van alle de stucken in den inventaris gespecificieert.

CXXXV. Item, dat alle requesten, die men ten Hove presenteert, hangende het proces ende hetselve raakende, sullen geteekent worden by den advocaat.

CXXXVI. Dat de voorschreeve procureurs, sluytende het proces, sullen in de sack leggen de origineele brieven van haaren procuratien ofte copye authentijck van dien,

gecollationeert ende geteekent by den griffier of secretarissen van den Hove, partye daarover geroepen.

CXXXVII. Dat de procureur van den eyscher altydts gehouden sal zijn in allen processen te leggen met zijn mandement van verdaghvaardinge ende instellen van der saake, onder anderen acten, d'acte van sijnen eysch, de acte van zijn replijcke, de acte dispositif ende de acte van conclusie in rechten.

CXXXVIII. Ende de procureur van den verweerder, onder anderen acten, de acte van zijn antwoorde of verweeren en de acte van duplijcke, en in materie van appellatie de geinthimeerde acte dispositif, hetwelck is als het proces ontfangen wordt voor een proces by geschrifte, sonder hetwelck en sal het proces niet gehouden worden voor gefurneert.

CXXXIX. Item, dat de voorschreeve advocaten en procureurs in de materie, daar de procureur generaal gevoeght sal zijn, niet en sullen moogen van schriftuyren noch haar sack te Hove dienen, 'tenzy die by den voorschreeven procureur generaal gesien zy ende de voorschreeve schriftuyren mitsgaders oock den inventaris by hem geteekent, al op arbitrale poene, ter discretie van den Hove.

CXL. Item, dat de voorschreeve advocaten sullen hebben en neemen voor haarlieders salaris, vacatien ende daghgelden, den tax hierna volgende en niet meer.

CXLI. Te weeten, in saaken, die beloopende sullen tot tweehondertvijftigh guldens eens of daarover, voor haarlieders retenuë of onthoudt en consultatie vierentwintigh stuyvers.

CXLII. Voor de playdoye en volle dinghtalen vierentwintigh stuyvers.

CXLIII. Ende in saaken, die onder de tweehondertvijftigh guldens sullen zijn, sullen de voorschreeve advocaten voor retenuë ende consultatie neemen twaalf stuyvers.

CXLIV. Ende voor playdoye twaalf stuyvers.

CXLV. Sullen oock hebben voor elck bladt geschrifts, behoorlijk gegrosseert zijnde, ses stuyvers.

CXLVI. En voor het maaken van den calendrier, die den advocaat gehouden sal zijn te ontwerpen, in alle saaken twaalf stuyvers, 't en waare die merckelijck groot waare, in wichtigen saaken, in welcken gevalle hy daarvan gesalarieert sal worden tot taxatie van den Hove.

CXLVII. En indien de saake vereyscht meerderen salaris, uyt de importantie ende swarigheyt van der materie, als geleege wesende in reghte, sullen dat den Hove mogen vertoonen by annotatie, benefens de signature, houdende dat hy versoeckt taxatie, om in het visiteeren van den processe op de taxatie van dien regard genoomen te worden.

CXLVIII. En als sy by hen meester te wercke gesteldt sullen worden in compariten voor commissaris of anderen in loco, sullen hebben twaalf stuyvers.

CXLIX. Dat alle reprochen en salvatien gemaackt en geteekent sullen worden by den advocaat en niet by den procureur, en sullen de voorschreeve advocaten hebben voor elck bladt, gegrosseert als vooren, ses stuyvers.

CL. Item, de voorschreeve procureurs sullen voor haaren salaris en vacatien neemen de navolgende taxatie.

CLI. Item, materien beloopende ter somme van tweehondert en vyftigh guldens eens ende daarover, voor retenuë ofte onthoudt ende consultatie sestien stuyvers.

CLII. En beneden de voorschreeve somme aghst stuyvers.

CLIII. Ende sullen de voorschreeve procureurs in haar declaratien van kosten gehouden zijn te verklaren, of het gewysde de voorschreeve somme excedeert of te boven gaat; andersints sal men na de mindere somme taxeren.

CLIV. Voor elcken dagh dat sy occupeeren of dienen sullen vier stuyvers.

CLV. Om getuygen te beleeden of ander bescheyt over te leggen, hetzy in de griffie ofte voor commissaris in loco, ses stuyvers, ofte anders tot discretie van den commissaris.

CLVI. Van een saak te Hove te dienen en in de griffie te dienen vier stuyvers.

CLVII. Van declaratien van kosten te maaken, elck bladt gros, behoorlijk geschreeven, dric stuyvers.

CLVIII. Voor elck bladt cotype eene stuyver.

CLIX. Voor een inventaris te maaken ses stuyvers. Ofte, als den inventaris groot soude vallen, voor elck bladt drie stuyvers. Des en sullen sy geen inventaris maaken dan uyt den calendrier, by den advocaat ontworpen.

CLX. Van sententien diffinitif of interlocutoir te hooren 4 stuyvers.

CLXI. Van haarliedier sack na de sententie uyt de griffie te lichten vier stuyvers.

CLXII. Van diminutien te maken ter discretie van den Hove.

CLXIII. Item, sullen de griffier, advocaten, secretarissen ende procureurs, gresseerende of cotypeerende eenige schriftuyren, stucken en munimenten, hetzy om onder den Hove te dienen of den partyen te leveren, gehouden zijn deselve te schryven in papier van bequame en behoerlijcke grootte, ende die te schryven, hetzy by articulen ofte vervolgens, nadat de schriftuyren en munimenten vereysshende zyn, sonder die onbehoorlijk uyt te rekenen, op arbitrale correctie, tot discretie van den Hove en na de faulte, die in het schryven en gresseeren bevonden sal worden. Ende sal een yegelyck van hen gehouden zijn voor het werck van sijnen klercken te verantwoorden.

CLXIV. Item, de voorschreeve advocaten en procureurs, reysende buyten ten ver-soecke van haaren meesters, sullen 's daaghs hebben, te weetene de voorschreeve advocaten drie guldens vier stuyvers ende de procureurs twee guldens, boven haarliedier wagen- en schuytvraghte. Ende midts den voorschreeven salaris sullen gehouden zyn hen meesters te dienen. Ende indien de advocaat of procureur swarigheyt maackte voor de voorschreeve daghgelden te dienen, partye sal den Hove moge requeste geven, om daarinne voorsien te worden soo het behooren sal.

CLXV. Dat de voorschreeve advocaten, procureurs ende deurwaarders van den voorschreven Hoogen Raade, hebbende partyen gedient, sullen gehouden zijn register te houden van alle hetgeene dat sy van dien ontfangen sullen, ende het voorschreeve register by eede te affirmeeren, als sy des versocht sullen worden, ende haarliedier salaris ende vacatien te eysschen binnen twee jaaren nadat de processen, in denwelcken sy gedient sullen hebben, gedecideert ende geuyt sullen zijn, sonder daarnaar van dien eysch noch vervolgh te moogen doen, 't en zy dat sy daarvan eenigh handtschrift ofte andere authentijcke obligatie by geschrifte hebben, sonder dat oock de een van hen des anderen salaris sal moogen onthouden, onder eenigh pretext, op poene van arbitralijcken gecorrigeert te werden, hetzy by suspensie ofte privatie van haaren offitien, naar gelegentheyt van der saake ende discretie van den Hove.

CLXVI. Werdt verbooden den voorschreven advocaten en procureurs, haaren klercken, dienaren ofte huysgesinne, de munimenten, schriftuyren, bewysen ofte sacken van den partyen te onthouden, onder het decksele dat sy van haaren salaris niet betaaldt en sullen zijn, maar sullen gehouden zijn die te restitueeren, niettegenstaande de voorschreeve allegatie ofte reedene, op poene van arbitrale correctie. Ende om betalinge te hebben van haarliedier salarissen, sullen requeste presentereen, met de declaratie van dien, om daaraf condemnatie ende taxatie van den Hove te verkrygen.

Stijl en maniere van procedereen en de ordene, die men op de rolle houden sal.

CLXVII. In den eersten sullen de commissarissen, sittende ter auditie van de rolle, silentie ende stilligheyt doen houden op de rolle, by den deurwaarders aldaar jegenwoordigh zijnde, doende oock de advocaten en procureurs haarliedier plaatsen en sitsteden houden, volgende haare ordene, sonder dat de voorschreeve advocaten en procureurs geduyrende de voorschreeve rolle sullen moogen verlopen, wandelen ofte aan het buffet by den griffier sitten, nogh oock henluyden voor hetzelfde buffet presentereen, 't enzy dat haarliedier saaken opgeroepen worden, al op arbitrale poene, ter discretie van de commissarissen.

CLXVIII. Dat in de voorschreeve rolle gestelt sullen worden, ten eersten alle de saaken by den procureur generaal gepresenteert, ende daarna sijn teegensaaken, en voorts de saaken van anderen procureurs postuleerende, dewelcke gehouden sullen zijn alle de oude saaken voor den eersten dagh dat men rolle houden sal, alle weeken te presentereen,

ende daarnaar de nieuwe saaken, op poene dat de oude saaken, later gepresenteert, geroyeert sullen worden.

CLXIX. Dat de voorschreeve procureurs ten eersten dage dat sy hen sullen presenteren voor haarlieder meesters gehouden sullen zijn in de griffie te exhibeeren haarlieder brieven van procuratien, teneynde dat de procureur van de tegenpartye daaraf copye authentijck magh neemen, indien het hem goedt dunckt, om met dier copyen hem te behelpen in proces, indien het by forclusie of versteck geweest wordt, sonder dat van noode zy naderhandt de saake of requeste te presenteren, om exhibitie van de voorschreeve procuratie te hebbene.

CLXX. Item, in materie van rau actie sullen de partyen dispositif neemen omme te schryven by memorien ende advertissementen van rechten, sooverre de materie in rechte is consisteerende, of anders by eysch, antwoorde, replijcke ende duplijcke, ende van dienen van acten en munimenten ofte producte doen, indien de materie consisteert in feyten tot optie van den eysscher, 't en waare de gedaaghden t'sijnen pericule wilde neemen dispositif, dienende van memorien.

CLXXI. Item, in materie van appellatie, daar de sententie a qua gegeven wordt op proces by geschrifte, sal eysch in appel gedaan ofte grieven geproponeert worden en geantwoort in actis ende het proces alsdan ontfangen als proces by geschrifte, om gewesen te worden ex iisdem actis, an bene vel male, daarby partyen moogen voegen een korte memorie ofte advertissement dewelck secreet blijft.

CLXXII. Item, als'er geappelleert wordt van eenige sententien, appointementen ofte clausulen, daar appel valt, ende geen proces by geschrifte en is gevallen, sal geschreeven worden by memorien ofte in feyten als boven.

CLXXIII. Dat eysch doende op eenige provisien, daar veel gedaaghden zijn, hebbende verscheyden procureurs, hetzy in materie van uytroepinge en subhastatien, cessien, beneficien van inventarissen ende andere diergelijcke, de procureur van den impetrant sal sijn exploicten, munimenten ende procuratien in de griffie leggen, om by den procureurs van den gedaaghden daarvan copie te neemen, indien het hem goedt dunckt, binnen acht dagen, sonder by den procureurs van den gedaaghden tot dien eynde de saake te presenteren ofte daarmede het Hof te moeyen, op arbitrale poene.

CLXXIV. Van gelijcken en op deselve poenen sullen de procureurs van den voorschreeven gedaaghde doen ten dage dienende om te antwoorden reedenen van oppositien, ofte haarlieder eysschen van preferentie te leveren, om by elcken van den partyen daaraf copye te neemen, indien het haar goedt dunckt, binnen agh daagen.

CLXXV. Dat alle incidenten, geresen en provisie versocht op de rolle, sullen terstont gedecideert, geappointeert ende getermineert worden by dengeenen, die ter expeditie van de rolle gecommitteert sullen zijn, indien het doenlijck is, sonder die te houden in advijs, 't en waare dat men eenige merckelijcke swarigheyt daarinne bevonde, in welke gevalle de commissarissen sullen ordonneeren, dat de partyen binnen vierentwintigh uyren hen vinden sullen in de griffie ende aldaar de middelen ende feyten van haar dingtalen, by henluyden bepleyt, met de stucken daartoe dienende ende anders geene, over te leveren, met een kort advertissement van rechten ofte met insertie van den rechten in sijn middelen van den dinghtalen, indien het hem goedt dunckt, omme by den griffier den commissarissen terstondt overgelevert ende by henluyden geuyt te werden, indien het doenlijck is, ende, indien niet, den Hove daaraf rapport te doen. Welck Hof bevindende het voorschreve different (sulcks sommierlijck geïnstrueert) niet uytelijck te zijne, sal den partyen moogen ordonneeren ten voorschreve geschille sommierlijck te schrijven by memorien ende advertissementen van rechten, tot sulcken korten daagen als het Hof ordonneeren sal.

CLXXVI. Item, dat men alle dilayen in materie provisionale, kort ende peremptoire accordeeren sal, indien de materie gedisponeert is om eenige dilayen te verleenen.

CLXXVII. Item, degeene die hen bevinden sullen beswaart by eenigh appointement, by den commissarissen op de rolle gegeven, sullen daarvan moogen versoecken en vervolgen reauditie aan het volle collegie binnen drie dagen na de pronuntiatie van het voorschreeve appointement, sonder dat partyen denselven tydt onder malkanderen sullen

moogen prorogeeren sonder oorlof van den Hove. Ende indien de procureurs, hetselve versocht hebbende, daarinne vervallen ende succumbeeren, sullen gecomdenneert worden in twee Carolus guldens ofte meerder boeten, indien het Hof de materie bevindt daartoe gedisponeert te zijn.

CLXXVIII. Indien den verweerder, antwoordende, neemt conclusie tot niet ontfanckelijckheit, sal gehouden zijn voorts te procedeeren en concludereen tot allen fijnen, 't enzy dat hy sommierlijck ende terstondt zijn voorschreeve conclusie van niet ontfanckelijckheit verifieert ende daartoe by den commissaris op de rolle geadmitteert en ontvangen zy, ofte dat zijn voorschreeve conclusie van niet ontfanckelijckheit hem strecke tot exceptie declinatoire van litispentie of litisfinitie.

CLXXIX. Dat de procureurs, dienende eenen impetrant ende eysscher, sullen gehouden zijn van den beginsele van den processe goede ende breede instructie te neemen om eysch te maaken ende conclusie te neemen, sonder dat sy sullen moogen neemen dilay by default te purgeeren, absentie van raade ofte andersints, hetwelck hen niet geaccordeert en sal worden aeler den voorschreeven eysch te doene, 't en waare uyt goede ende merckelijcke reedenen, daarvan den Hove terstondt mocht blijcken, en mits refunderende de kosten van retardemente sulcks alsser vallen sullen.

CLXXX. Dat de procureurs van eenen verweerder, gehadt hebbende haare ordinariise dilayen om op den voorschreven eysch te antwoorden, te weetene by absentie ende peremptoire, sulcks als de commissarissen op de rolle prefigeeren sullen naar de distantie van der plaatsen, [ende] sullen geen vorder dilay moogen versoecken sonder merckelijcke ende redelijcke saaken, daarvan den Hove incontinentie sal blijcken.

CLXXXI. Ende als de saake dienen sal om te replicereen ende duplicereen, en sullen de procureurs van den partyen respectelijck niet moogen hebben ofte versoecken meer als een dilay, hetwelck hen geaccordeert sal zijn peremptoirlijck, ter discretie van den commissaris als vooren.

CLXXXII. Dat het dilay van absentie maar eens in de saake ende ten principaale van der materien genomen en sal moogen worden, sonder dilay by absentie te neemen in materie provisionale.

CLXXXIII. Ende en sal men (naar dat de voorschreeve ordinariise dilayen, soo voorseyt is, geaccordeert sullen zijn) niet moogen versoecken nogh accordeeren continuatie van de voorschreeve dilayen ofte staat van der saake, 't en waare uyt reedene suffisante den Hove gebleeken.

CLXXXIV. Als partyen toegelaaten sullen zijn om enqueste te doen, sullen reciproquelijck, de een na de ander, voor de eerste dilay hebben ses weeken, voor de tweede ende derde t'elcker reysen drie weeken, ende sal het laatste peremptoir wesen; maar in materie provisionale ofte gedisponeert tot korte dilay sal het Hof moogen ordonneeren naar dat de saake sal vereysschen; maar sullen partyen haare requesten aan het Hof moogen presenteeren, indien sy merckelijcke saake ende behoerlijcke blijcke vertoonen, daaromme men hen vorder dilay soude moogen accordeeren, sonder dat de saake op de rolle andersints gepresenteert magh zijn om langer dilay te hebben dan vooren is geseyt.

CLXXXV. Ende soo wanneer eenige requeste civile geinterineert sal zijn, ende de feyten, daarinne begreepen, ontfangen ende geadmitteert om te verifieeren, in dien gevalle sullen partyen oock het voorschreeve dilay van ses weeken hebben, ende een ander tweede van drie weeken peremptoirlijck, sonder meer, 't en waare midts presenterende requeste als booven ofte dat het Hof beweeght waare korter dilay te ordonneeren.

CLXXXVI. Dat de voorschreeve dilayen, geaccordeert en verleent om enqueste te doen, sullen oock dienen om munimenten over te leggen, als eensdeels weesende van derselver enqueste, daaraf het overlegh gedaan sal worden voor den commissaris van de voorschreeve enqueste, die dat noteeren sal in procesverbaal, sonder daaromme de saake op de rolle te presenteren noch vorder dilaye te moogen eysschen.

CLXXXVII. Indien yemandt versoecken sal dat zijn partye gedaghvaart zy om te koomen in persoon, om op de feyten, by hem geposeert, particulierlijck ende pertinentelijck te antwoorden by eede, per verbum credit vel non, ende dat de rechtere ordinerde uyt

eenige consideratie dat sulcks behoort gedaan te zijn, in dien gevalle, sooverre hy defaillant blijft, de feyten sullen gehouden zijn voor bekend.

CLXXXVIII. Als yemandt, gedaghvaart zijnde voor commissaris om getuygen te sien sweeren, munimenten over te leggen ende collationeeren, blyft defaillant, de getuygen sullen geëedt worden, de munimenten ontfangen en gecollationeert, niettegenstaande de absentie van de gedaghvaarde.

CLXXXIX. Dat de practisijnen haare billietten niet en sullen moogen extendeeren met eenige nieuwe feiten, in haare geschrifte niet geposeert zijnde, maar sullen alleenlijk bewysen de feyten van der voorgenoemde geschriften, op welke sy verstaan haarliedder getuygen te beleeden met seekeren verklaringen ofte extensie van de circumstantien ende dependentien van denselven articulen, sooverre daar eenige valt, op poene van rejectie van sulcken feyten ende boeten van een Carolus gulden, al ter ordonnantie van den commissaris van den enquesten.

CXC. De enqueste gepubliceert ende de saaken by partyen in de griffie geleevert zijnde, sullen dienen van reprochen ende van salvatien.

- *Van clausulen ende brieven van requesten civile.*

CXCI. Als yemandt, hetzy eysscher of verweerder, requeste civile presenteeren sal ende dat daarby het proces eenighsints veraghtert worde, den impetrant ofte presentant sal betaalen de kosten van deselve veraghteringe, ter taxatie van den Hoove. Ende indien hy die presenteert naar dat de enquesten gedaan sullen zijn, en sal niet alleen de kosten van den veraghterden processe betaalen, maar oock de schrifturen ende enquesten, reprochen ende salvatien, die partye sal willen doen, om contrarie feyten te verifieeren, 't enzy dat by den Hoove, uyt eenige reedenen, anders geordonneert zy.

CXCII. Dat degeene, die verwerven sullen clausulen ofte brieven van requeste civile, dienende in den voorschreeven Hoogen Raade, ende daar vervallen, sulcks dat de requeste civile gerejecteert wordt, sullen betaalen van sulcke requeste ofte clausulen van requeste civile de boete van ses Carolus guldens in handen van den ontfanger van den exploiten, dewelcke daarvan bysondere reekeninge houden en doen sal, neffens den anderen penningen van sijnen ontfangh, by een bysonder capittel.

CXCIII. Dat alle impetranten van clausulen ofte brieven van requeste civile, om nieuwe feyten over te leggen, conclusien te veranderen ofte munimenten t'exhiberen, sullen gehouden zijn terstondt daarvan te dienen, mette presentatie van de voorschreeve requeste civile, sonder daaromme eenigh dilay te moogen neemen, op poene van dat de saake geroyeert, de voorschreeve clausulen ofte brieven gerejecteert, ende de procureur in de kosten van den dage ende in de boeten van eenen Carolus gulden uyt sijn eygen borse gecondemneert sal worden, onvermindert de voorschreeve condemnatie van de boete van ses guldens. Ende en sullen in de nieuwe feyten, die sy overleggen, geen oude feyten ende reditien moogen stellen, op gelijke boeten.

CXCIV. Als yemandt in rechte voor den voorschreeven Hoogen Raade requeste civile gepresenteert ende interinement versocht sal hebben, ende dat partye in het voorschreeve interinement niet en sal willen consenteeren maar deselve wederleggen, soo sal de voorschreeve requeste civile mitsgaders het geschil van den partyen gevoeght worden ten principalen processe, om in het visiteeren van dien alsulcken aanschouw daarop te hebben als naar reedenen behooren sal. Ende indien in het visiteeren van den principalen processe men bevindt dat de voorschreeve requeste civile behoort gerejecteert te wordene, sal hetselve verklaart worden by der sententie, die op het principaal proces gegeven sal worden, 't en waare nochtans dat de voorschreeve brieven of clausule van requeste civile, dienende alleenlijk als preparatorien ofte tot bereydinge van den processe, ofte andersints vereyschende waaren voorgaande interinement ofte rejectie, in welcken gevalle sulcke clausulen ofte brieven van requeste civile sullen by ordonnantie van den commissaris op de rolle te Hoove moogen geleydt worden met de acte van presentatie ende debat van dien, om by den voorschreeven Hoove op de voorschreeve interinement ofte rejectie recht gedaan te worden soo het behooren sal.

Van complaincten en andere materien possessoire.

CXCV. Dat alle impetranten van complaincten gehouden sullen zijn te toonen ende verificeeren, dat sy by hen selven, haare voorsaten, huysgesinne, procureurs ofte pachters, vreedelijck litigieuse saake ofte goedt bezeeten ende gebruyckt hebben, sonder letsel of gebreck, jaar ende dagh, ende daarnaar by den gedaaghde in de voorschreeve possessie geturbeert ofte gestoort zijn geweest, op poene van de voorschreeve complaincte versteeken te worden, dewelcke wy niet en willen stadt te grypene noch geinterineert te worden, om minder possessie dan van jaar ende dage, soo voorschreeve is, maar sullen hen de partyen in sulcken gevalle moogen voorsien by maintenuue ofte beveelen, by dewelcke de gedaaghde tot restablisement niet bedwongen en sal worden.

CXCVI. Dat de commissaris ofte commissarissen, gecommitteert om brieven van complaincte, in cas van saysine ende nieuwigheeden ter executie te stellen, sullen gehouden zijn voor alle werck hen wel ende behoorlijcken by getuygen, weerdigh van geloove ende niet suspect, te informeeren op de premissen ende inhouden van de voorschreeve brieven, acten possessoire ende turbel ende belet, daarinne genarreert, ende de voorschreeve informatie by geschrifte te stellen, om die in haarlied verbaal te voegen. Ende dat gedaan, sullen partyen doen daghvaarden, om henluyden te vinden ter litigieuse plaatsen ende de voorschreeve complaincte te sien ter executie stellen, ter welcker plaatse sy gehouden sullen zijn eerst en vooral ostensie ende lecture te doen van den voorschreeven brieven van complaincte ende daarvan partye gedaaghde copie te geeven t'sijnder begeerte. Ende indien de voorschreeve partye wilde sustineeren den impetrant in possessie niet geweest te hebben, ende begeerde feyten ofte acten possessoire contrarie te verificeeren ende betoogen, sullen de voorschreeve commissarissen haar daartoe moeten admitteeren ende ontfangen, ende sullen de voorschreeve partyen tijdt prefigeeren van drie dagen ofte anderen behoorlijcken tijdt voor alle dilayen ende uytstel, om de voorschreeve verificatie te doen, ende dat ten koste van denselven gedaaghden.

CXCVII. Ende het voorschreeve dilay van drie dagen ofte anderen verlopen zijnde, ofte andersints promptelijck ende terstondt als de gedaaghde geen informatien en willen doen ter contrarien, indien den commissarissen blijcke van de possessie des impetrants, turbatie ende belet hem gedaan, sullen, niettegenstaande appellatie ofte oppositie, procederen tot furnisement, restablisement ende volkoominge van den voorschreeven complaincten reelijcken ende metterdaat, sooverre dat eenige valt, als naar reedenen. Ende sullen den voorschreeven gedaaghde eenen korten ende behoorlijcken dagh beteekenen, om den impetrant breeder ende volkoomelijcker te sien houden ende maintineren ende de redene van sijne oppositie te seggen.

CXCVIII. Ende indien by de informatie van den impetrant niet klaarlijck en blyckt van de premissen ende acten possessoire, in de brieven van complaincte genarreert ende verhaalt, ofte dat by informatie van de gedaaghde blyckt van contrarie possessie, soo en sal den commissaris niet procederen tot reël furnisement van de voorschreeve complaincte ofte restablisement, maar sal alleenlijck de voorschreeve complaincte doen executeeren by simpele verdaghvaardinge ende laten den Hoove ordonnceren op het restablisement, overbrengende de informatien by hem genoomen.

CXCIX. Indien de commissaris, neemende informatie op de premissen van de complaincten, bevindt dat de restablisement behoort gedaan te worden met eenige specie, als van grane, wijn, hout ofte andere dingen, leggende in estimatie, sal gehouden zijn hem oock t'informeeren op de waarde van dier specien, om dienvolgende te procederen tot restablisement, sooverre daar eenige valt. Ende indien onder de getuygen bevonden wordt differentie ofte verschil noopende deselve estimatie, het voorschreeve restablisement sal gedaan worden naarvolgende den waarschijnlijksten toon. Ende indien die gelijcke waare in getale van getuygen, het voorschreeve restablisement sal gedaan worden naar den minsten prijs.

CC. In materien possessoire van patronaatschap ofte diergelijcke questie, geintenteert ofte te intenteeren in den voorschreeven Hoogen Raade, den eysscher sal ten eersten dage

gehouden zijn sijnder partye te vertoonen ende over te leggen sijn titulen, dewelcke partye sal gehouden zijn te koomen verweeren ende daarop antwoorden te veertien daagen ende ten selven dagen overlegh te doen van haarlieder titulen; ende daarnaar sullen de partyen andere veertien dagen hebben, om van haarlieder replijcque ende duplijcke te dienen, naar style als vooren, al peremptoirlijk, sonder ander dilay daartoe te verleenen, 't en ware dat den rechter dachte, om de distantie van der plaatsen ofte qualiteyt van der materie, ander dilay nootelijk te zijne.

CCI. Dat partyen, geappointeert zijnde te schrijven in alsulcke materie possessoire, sullen gehouden zijn haar geschriften te furneeren soewel ten principalen possessoire als op de recredentie by een volume, sonder die te scheidten.

CCII. Nadat de voorschreeve materien possessoire van patronaatschap alsoo sullen geïnstrueert zijn, de voorschreeve van den Hoogen Raade sullen gehouden zijn ten minsten op de recredentie te decerneeren op de voorschreeve titulen, over wederzyden gediend, indien het doenlijk is, ende, sooverre noode ware eenigh bewijs te doen, sullen die soo sommierlijk doen als het mogelijk zijn sal.

CCIII. Item, indien een van de partye in de voorschreeve materie in gebreeke ware sijn titulen ende geschriften over te leggen ten dage daartoe beteekent, sal recht gedaan worden op het overleggen van de teegenpartye, soo de materie van der saake bevonden sal worden te vereyssen.

CCIV. Dat de sententien van recredentien, in de voorschreeve materie possessoire gegeeven in de voorschreeve Hoogen Raade, geëxecuteert sullen worden op goede en verseekerde borghtoghte van wederom te geeven ende restitueeren de vrugten, die ontfangen sullen zijn uyt kraghte van de voorschreeve recredentie.

CCV. In materie van complaincte in cas van nieuwigheeden, indien den impetrant defaillant blijft, hy sal verklaart worden vervallen te zijn van sijn impetratie, ende sal het restablisement gedecerneert worden ten profyte van den gedaaghde compareerende, ende den impetrant gecondemneert in de kosten mitsgaders oock in de schaden ende interessen.

CCVI. Maar indien den opposant in default is, sal voor de eerste vervallen van declinatoire ende de kosten betalen, ende voor het tweede default sal den impetrant gemaintineert ende bewaart worden ende den opposant gecondemneert in de kosten.

Materien provisionale.

CCVII. Dat degeene die in den voorschreven Hoogen Raade gedaghvaart sullen zijn om haarlieder handteekenen te kennen ofte ontkennen, sullen gehouden zijn dat promptelijk te kennen of ontkennen, 't enzy dat sy merckelijcke reedenen ter contrarie hebben, in welcken gevalle sal hen verleent worden alleenlijke een dilay, ende, dat overstreecken zijnde, sullen gehouden zijn te kennen ofte ontkennen. Ende indien sy haarlieder handt ende teeken kennen, sullen gecondemneert moogen worden de sommen daarinne begrepen te namptiseeren, welke somme den impetrant sal moogen lichten op cautie, 't en ware dat by inspectie van de obligatie bleeke, dat deselve naar rechten geen verbande obligatie innebroght. Ende indien de voorschreeve gedaaghde naar het voorschreeve dilay verleent, hen liet stellen in default, sal het handschrift ofte cedulle gehouden worden voor bekend, ende de defaillanten gecondemneert te namptiseeren alleenlijk. Maar als de voorschreeve gedaaghde gehadt sullen hebben dilay peremptoire, om t'antwoorden soewel ten principalen als op het kennen van handteeken, ende vallen in default, sullen versteeken worden van allen exceptien ende haarlieder cedullen ofte handschriften gehouden voor bekend ende gecondemneert tot betaalinge van der somme daarinne begrepen.

CCVIII. Ende indien de voorschreeve gedaaghde de handschriften ende obligatien ontkennen, den eysscher sal ontvangen worden d'onderteekeninge te bewysen, ende, dat gedaan zijnde, sal de gedaaghde gecondemneert worden te namptiseeren, alear yet te moogen voorstellen ofte excipieeren, ende daar benefens arbitralijk gecorrigeert worden, indien hij wordt bevonden ter quader trouwen ofte calumnieuselijk de handgeschrift ontkent te hebben.

CCIX. Als yemandt gedaghvaart sal zijn voor den voorschreven Hoogen Raade

als weduwe ofte erfgenaam van een, die verbonden is by cedulle, met sijn handt geschreeven ofte geteekent, deselve sal ten dage dienende gehouden zijn te verklaaren sijn qualiteyt van weduwen ofte erfgenaam, en, indien hy die bekent, sal gehouden zijn de obligatie van sijnen voorsaat te kennen ofte ontkennen, 't enzy dat hy hebbe oprechte reedenen van hetselve niet te weten, daaraf hy gehouden sal zijn hem te suyveren by eede, ende, deselve kennende, den impetrant sal acte hebben van sijn confessie, ende sal de gedaaghde gehouden worden te namptiseeren. Ende indien hy die ontkent, sal den impetrant ge-admitteert worden die te verificeeren, en, hetselve doende, sal de gedaaghde oock gehouden zijn te namptiseeren.

CCX. Ende indien de weduwe ofte erfgenaam haar voorschreeve qualiteyt ofte handteeken van den overledenen ontkennen, ende men bevonde het voorschreeve ontkennen gedaan te zijne by calumnie, sal arbitralijck gepunieert worden na de groote van der calumnie.

CCXI. Ende in gevalle den erfgenaam, gedaghvaart zijnde om te kennen of ontkennen de obligatie van sijnen voorsaat, soo voorseyt is, hem liete stellen in default, hy sal andermaal verdaghvaart worden, en, indien hy viele in tweede default, het handteeken ende qualiteyt voorschreve sullen gehouden worden voor bekent ende de gedaaghde gedwongen te namptiseeren.

CCXII. Die sijne partye met onrechte bedwongen sal hebben te namptiseeren, sal in het eynde van der saake gecondemneert worden in schaden ende interessen van partye ende arbitralijcken gepunieert naar den eysch van der saaken, sooverre daartoe bevonden worden reedenen te dienen.

Van evocatie.

CCXIII. In materie van evocatie, indien den impetrant default doet, de evocatie sal wederroepen worden en de sake weder gesonden en den impetrant gecondemneert in de kosten.

CCXIV. Ende indien de gedaaghde doet default, voor de eerste sal de kosten betalen, ende voor het tweede sal de evocatie geadmitteert worden.

Van materien van appellatie ende dependentien.

CCXV. In gevalle eenigh appellant geanticipeert wordt, hangende den tydt om te verheffen sijn appellatie, sal gehouden worden voor diligent ende sal sijn grieven seggen ofte proponieren, indien hy gereedt is; indien niet, sal dilay neemen te veertien dagen, om dat te doen; sonder dat in sulcken gevalle de voornoemde appellandt gehouden sal zijn sijn appellatie te verheffen, maar sal de voorschreeve anticipatie getaxeert worden met den anderen kosten, sooverre den appellant succumbeert.

CCXVI. Soo wie sal willen appelleeren van eenige sententien teegens hem gegeven, daaraf dat toegelaaten is t'appelleeren, sal gehouden zijn dat te doen binnen tien dagen, volgende de dispositie van geschreeven rechten, ende sijn appel verheffen mitsgaders executeeren, ende den dagh doen dienen binnen ses weeken, te reekenen van den dage van derselver appellatie, op poene van desertie; ende teegens den voorschreeven tijdt en sal egeen relief geaccordeert worden by dien van den voorschreeven Hoogen Raade, 't en ware om merckelijke reedenen in rechte gefundeert ende in den processe geverificeert zijnde.

CCXVII. Ende soo wie eenige sententie teegens hem gegeven, sal voor den Hoogen Raade willen betrecken in reformatie, sal hetselve moogen doen ende sal het mandement van reformatie moeten lichten ende ter executie doen stellen, mitsgaders den rechtdagh doen dienen binnen eenen jaare van den date dat de sententie geweest sal zijn; ende sal den reformanten geene inhibitie of surceance teegens de executien van den sententien verleent moogen worden.

CCXVIII. Soo wie sijn appellatie ofte reformatie verheven ende geëxecuteert sal hebben ende naderhandt wil acquiesceeren ofte hem houden aan de sententie, hy sal dat moogen doen, mits verkrygende tot dien eynde brieven van oorlove, ende sonder boete, sooverre hy dat doet aler het proces by geschrifte is ontvangen ofte dat de eene partye sijnen sack apud acta gedient sal hebben, 't en welcken effecte sal in de voorschreve

brieven van acquiescemente gestelt worden dese clausule: behoudelijck dat het proces niet ontfangen en zy als proces by geschrifte ofte dat de een van den partyen sijnen sack apud acta niet gedient en hebbe. Ende indien hy acquiesceert naar dat het proces sal weesen ontfangen als proces by geschrifte of naar dat partye van sijnen sack gedient sal hebben, sal gehouden zijn te betalen de boete van vyfentwintigh Carolus guldens sooverre hy appelland is, ofte van twaalf guldens en tien stuyvers sooverre hy reformant is, 't enzy datter wettelijcke ende genoeghsaame excusatie waare en daaraf den voorschreeve van den Hoogen Raade blijcken sal.

CCXIX. Maar indien yemandt sijn appellatie of reformatie wil afgaan by appointment of accoort, met sijn partye gemaackt, sal dat moogen doen sonder boete, mits overleggende het voorschreeve accoort en verkrygende brieven van aggregatie, om het voorschreeve accoort te bekennen en van der voorschreeve materie van appellatie ofte reformatie te scheyden, sonder dat andersints de voorschreeve brieven verleent sullen worden, niettegenstaande dat den impetrant het voorschreeve accoort ende appointment soude willen bewysen by getuygen, ende dit om alle abuysen te schouwen, ende dat den impetrant gehouden zy de voorschreeve brieven van gratie en aggregatie van accoorde te presentereen ten naasten rechte alsdan volgende, daarna den secretarissen geordonneert werdt hen te reguleeren in de expeditie van de voorschreeve provisien.

CCXX. De gecondemneerden appelland van een sententie, inhoudende verscheyden poincten, niet dependeerende ofte hangende de een van den andere, sal gehouden zijn ten eersten dage, dienende op sijn appellatie (indien partye dat versoect), te verklaaren de poincten ende articulen om dewelcke hy sal willen sijn appellatie sustineeren en vervolgen, ende gedooogen dat de andere poincten ende articulen geëxecuteert sullen worden; anders ende by gebreeke van dien sal verklaart worden niet ontfanckelijck in sijn voorschreeve appellatie ende gecondemneert in boeten ende kosten, behoudelijck dat in materien van rekeningen, daar verscheyden poincten zijn, de executie van d'een poinct niet gedaan en sal worden 't enzy dat de andere oock geuytet zy, daarvan geappelleert sal zijn, 't en waare dat de rechter de materien van den voorschreeven reekeninge bevonden anders gedisponeert of gelegen te zyne.

CCXXI. Dat de voorschreeve appelland van sententien, inhoudende veel poincten, indien hy in eenige van den poincten verkrijght veranderinge van den sententien ende in eenige niet, de condemnatie van de boete sal blyven tot arbitragie van den Hove.

CCXXII. Dat om te brengen in den Hoogen Raaden de processen by geschrifte of andere proceduyren, voor anderen rechteren beleet, den appelland en sal maar een dilay hebben van drie weken, hetwelcke hem gestelt en verleent sal worden van den eersten dag af dat de saake dienen sal en terstondt naar dat hy sijn grieven geseyt sal hebben, sonder dat, het voorschreeve dilay verlopen zijnde, de saake te moogen presentereen, om continuatie of verder dilay te hebben, maar sullen moogen requeste te Hove geven, om daarinne geordonneert te worden soo men de materien bevinden sal gedisponeert te zijn.

CCXXIII. Niettemin, indien de geintheerde begeert de saake te vorderen, sal selve binnen het voorschreeve dilay de voorschreeve processen en proceduyren moogen doen brengen, midts verschietende de kosten, om die t'eynden van der saake te verhaalen, ende, het voorschreeve dilay overstreeken zijnde, sal dat moogen doen ten koste van den appelland, daaraf hy terstondt vergolden sal worden.

CCXXIV. Dat alle appellanden gehouden sullen zijn over te leggen de sententie, daarvan sy geappelleert sullen hebben; en van gelijken sullen de geintheerde gehouden zijn de sententien over te leggen, soo wanneer sy de uytinge van der saake van appellatie sullen willen vervolgen by forclusie of versteeking, aleeer de appellanden het proces by geschrifte sullen hebben doen brengen.

CCXXV. In materie van appellatie, indien den impetrant hem laat stellen in default voor datter by den gedaagde geantwoordt sal wesen, het appel sal by dat default alleene verklaart werden desert, de sententie geconfirmeert en den appelland gecondemneert in de boeten en kosten.

CCXXVI. Sal oock het appel verklaart werden desert, indien den appelland, des

versocht zijnde, niet en toont binnen de tien dagen geappelleert en binnen de ses weken gereleveert ende geëxecuteert te hebben.

CCXXVII. Indien den appelland het proces by geschrifte niet en doet brengen ten peremptoiren dage, hem daartoe gestelt, het Hof sal recht doen op het vonnisse of sententie, ende tot dien eynde sal in de acte, inhoudende het voorschreve dilay peremptoir, gestelt worden dese clausule: op poene van recht te doene op de sententie.

CCXXVIII. In materie van appelle, procedeerende van sententien, gegeven op proces by geschrifte, indien de geintheerde default doet, voor de eerste sal de kosten betaalen, en voor het tweede sal men voorts vaaren tot visitatie en uytinge van den processen, ende, genoomen dat het proces gesien zijnde, hy het gewysde ten principalen tot sijn voordeel verkrege, sal niettemin de kosten van het default betalen.

CCXXIX. Ende als de appelland spruyten van executie van clausulen van bevelen stadthoudende, ofte andere gelijkè clausulen, ende van interlocutorien, daarvan de appelland naar rechte valt als vooren, of diffinitive sententie, gegeven op mondelinge dinghtalen, ende daar geen proces by geschrifte en is, indien de geintheerde default doet, voor het eerste sal hy de kosten betalen, ende voor het tweede sal hetgeene, daaraf geappelleert sal zijn, wederroepen ende te niet gedaan worden, soover het raackt den geintheerden, en deselve geintheerde gecondemneert in de kosten.

CCXXX. In materie van anticipatie en van desertie van appelle, indien den impetrant default doet voor propositie van grieven of defensien, de gedaaghde sal hebben oorlof van den Hove met de kosten.

CCXXXI. Ende indien de gedaaghde default doet, voor de eerste sal de kosten betalen, ende voor het tweede het appel sal verklaart worden desert.

CCXXXII. Item, degeene die bevonden sullen worden qualijck geappelleert te hebben, sullen van nu voorts aan gecondemneert worden in een boete van vijftigh guldens, ende die bevonden sal worden t'onrecht gereformeert te hebben, sal niet hooger dan in een boete van vijftwintigh guldens gecondemneert worden, overmits de clausule van inhibitie, defence of van surcheante niet en sal genooten hebben.

Van indemniteyten ende garanten.

CCXXXIII. In actien personeele, daar de gedaaghde (gesommeert zijnde omme te indemneeren) is principaal schuldenaar, of selve gehouden in hetgeene dat men den originalen verweerder is eysschende, ofte andersints preciselijck verbonden in de versochte indemniteyt, deselve gedaaghde sal gehouden zijn te antwoorden op de voorschreeve indemniteyt, om (in gevalle van ontkennen van tot de voorschreeve indemnité gehouden te zijn) daarinne recht gedaan te worden soo het behooren sal, ende in gevalle van ontkennen, sal gehouden zijn hem te voegen ende in de saake met den originalen verweerder te treden, al sonder prejuditie of achterdeel van het recht van den crediteur en verachteringe van de principaale saake.

CCXXXIV. De originaal impetrant of eysscher en sal niet gehouden noch bedwongen zijn in de aanneeminge ende versochte garant te consentieren, maar, blyvende in sijn geheel, sijn executie mogen doen in gevalle van victorie soowel tegens den principalen gedaaghde als tegens den aanneemer en garandeerder, ende dit soowel om de kosten als om het principaal.

CCXXXV. Dat hangende de dilayen, om te sommeeren in 't garand, de saake tegens den eersten principalen gedaaghde in state gehouden ende geschort worden ende daarinne gecontinueert, ter tydt toe dat de gedaaghde in de voorschreve materie van garande geantwoordt sal hebben. En indien dat'er diverse garanden successivelijck geëyscht waren, de principale saake sal geschort blyven tot ter tydt toe dat de laatste gesommeerde in garande geantwoordt sal hebben.

CCXXXVI. Als de gedaaghde in materie van garande compareert ende verklaart niet te willen garandeeren, d'impetrant sal van gelijcken mogen verklaaren dat hy oock niet sustineeren noch de saake verweeren en wilt, ende, naderhandt gecondemneert wesende by default ofte andersints, sal niettemin sijn verhaal mogen hebben tegens den gedaaghden,

soowel voor 't principaal als voor zijn kosten, schaden ende interesten, tenzy dat d'een ofte d'ander sustinere, dat zijn partye in de saake behoordt te blyven, in welcken gevalle het Hof sal daarinne ordonneeren als naar behooren.

CCXXXVII. Ende indien de gedaaghde niet en compareert, sal tegens hem default gegeven worden met brieven van herdaghvaardinge by inthimatie, ende op poene dat voor 't profyt van den tweeden defaulte d'impetrant sal oock mogen doen sulcks als boven.

CCXXXVIII. In cas van abuse ende excesse sal niet vallen eenigh garand of aanneeminge, maar wel adjunctie, blyvende altydts de principale gedaaghde in den processe.

CCXXXIX. In materie van garande ofte indemniteyt, indien d'impetrant default doet, de gedaaghde sal hebben oorlof van den Hove met de kosten.

CCXL. In materie van garande ofte indemniteyt, indien de gedaaghde doet default, d'impetrant sal daaraf acte hebben, ende hem sullen verleent worden brieven van herdaghvaardinge met inthimatie, ten fine als boven.

*Aangaande inspectie oculaar ofte aanschouwinge van plaatse, renvoy,
beneficie van inventaris ende cessien.*

CCXLI. In materie daar geordonneert is te nemen inspectie oculaar ofte aanschouw van plaatsen, sooverre d'impetrant default doet, sal van der instantie vervallen en de kosten betalen.

CCXLII. Ende in gevalle de verweerder, de voorschreve inspectie versocht hebbende, hem niet en presenteert ten beteekenden dage, uure ende plaatse, sal gestelt worden in default ende geprocedeert tot ter inspectie ten versoeke van den impetrant, indien hij dat begeert, ter presentie van getuygen, daaraf de commissarissen sal verbaal houden, mitsgaders van de plaatsen, met de paalen, kanten ende zyden, ende sal de voorschreve defaillant de kosten betalen, in welcke kosten hy niet gehouden en sal zyn als de inspectie gedaan sal worden ten versoeke van den impetrant ofte by ordonnantie van den Hove.

CCXLIII. In materie van renvoy, indien d'impetrant, die t'antwoorden sal hebben op 't renvoy, default doet, de saake sal gerenvoyeert worden, sooverre dat'er renvoy valt, en d'impetrant gecondemneert in de kosten.

CCXLIV. In materie van beneficie van inventaris ende cessien, de verdaghvaardingen sullen gedaan worden met inthimatie; en indien de gedaaghde default doen, sullen van haare oppositien versteeken worden ende sullen de brieven van beneficie van inventaris en cessien, voor sooveel den defaillanten aangaat, geinterineert worden naar haare forme en inhouden.

Van herneeminge van arrementen.

CCXLV. In materie van herneeminge van arrementen van den processen, d'impetrant sal, ten eersten dage dienende eysch doende, gehouden zyn den gedaaghde over te leggen de laatste voorgaande acte, sonder daaromme dilay te mogen nemen, ten eynde dat de gedaaghde te bet weten magh wat hy te doen sal hebben.

CCXLVI. In materie van herneeminge ofte verlaten van d'arrementen van den processe, indien d'impetrant default doet, de gedaaghde sal hebben oorlof van den Hove met de kosten; alsoo hy oock sal, indien d'impetrant ten dage dienende in gebreeke blyft om van de laatste voorgaande acte te doen blycken.

CCXLVII. In materie van herneminge van processen, indien de gedaaghde doet default, 't proces sal gehouden werden voor hernomen en den defaillant herdaghvaart met inthimatie om te procederen, volgende de retroacten ende laatste appointementen. Ende indien hy ten beteekenden dage default dede, den defaillant sal versteeken worden van 't geene daartoe den dagh van de retroacten was dienende en gecondemneert in de kosten.

CCXLVIII. In materie van beneficie van inventaris, cessie, decreet ende andere diergelijcke, daar veel crediteuren, opposanten ende gedaaghden sullen zyn, indien eenige van denselven gedaaghden (naardien dat sy hen in rechte gepresenteert sullen hebben, en de saake op de rolle gestelt ende ingebragt sal zyn) deser werelt overleden, d'impetranten sullen d'erfgenamen van den overleden doen daghvaarden met inthimatie ter plaatsen

van sijnen sterfhuysc, sooverre hetselve gelegen is onder het ressort van den voorschreven raade, indien niet, by edicte ende openbare uytroepingc ter puyen van der naaster stadt van den voorschreeven sterfhuysc. Ende indien de gedaaghde niet en compareeren maar doen default, sal voor 't profyt van dien voorts geprocedeert werden met den anderen gedaaghden ende comparanten, tot volle instructie van den processe, om in haarliedcr aanschouw daarinne recht gedaan te worden soo 't behooren sal. Ende sullen voorts meer de brieven van beneficie van inventaris, cessie ende andere diergelijcke, voor sooveel aangaat de voorschreeve defaillanten, geinterineert worden naar haare forme ende inhouden, ende, 't decreet gewesen, versteckende alsulcken defaillanten van haare redenen van oppositie, al met vergeldinge van den kosten, soowel van den voorschreven defaulte als van de instantie, in haarliedcr aanschouw gedaan, 't en waare nochtans dat de saake van wegen den overleden sulcks geïnstrueert ware, dat men uytten beleede en vereysch van denselven processe bevonden andersints te behooren.

CCXLIX. Ende indien de voorschreve erfgenamen, sulcks gedaghvaart zynde, compareeren ende naderhandt, hangende de proceduren, eenige van hen oock aflijvigh worden, sal des niettegenstaande, sonder vorder herdaghvaardinge, voort gevaren worden tot volle instructie van den processe met den anderen erfgenamen, haaren consorten, om daarnaar recht gedaan te worden 't zy tot profyte ofte achterdeel van allen den voorschreeven erfgenamen gesamentlijk ofte van den sterfhuysc van den origineele opposant en gedaaghde, soo men ter materien bevinden sal behoorende.

Van defaulten in alle andere materien, hierbooven niet verklaart.

CCL. Dat in allen anderen materien civile, 't zy personeele, reële of van beydts vermenght, indien d'eisscher default doet, aleeer te verantwoorden en litiscontesteeren, de verweerder sal hebben oorlof van den Hove met de kosten.

CCLI. Ende indien het geëxploicteerde venu-en-court ofte mandament is inhoudende apprehensie ofte arrest van persoon ende goeden, de gedaaghde sal boven 't voorschreeve oorlof van den Hove hebben handtlichtinge van den voorschreven arreste ofte ander letsel en d'impetrant gecondemneert in alle kosten, schaden ende interesten.

CCLII. Dat in allen materien civile, in dewelcke men procedeert by vier defaulten, voor 't eerste default de gedaaghde sal versteeken zyn van exceptie declinatoire, voor 't tweede van dilatoire en voor 't derde van peremptoire, en sullen de acten dienvolgende gemaackt worden; ende by het derde default sal den impetrant toegelaten worden te dienen van sijn intendit, ende hem geaccordeert een vierde citatie ex super abundantia, om by den defaillant het intendit te komen sien verificeeren ende sententie te aanhooren. Ende indien d'impetrant zyn intendit kan verificeeren met munimenten, sal die met den voorschreven intendit te Hove leggen, om recht gedaan te worden ten principalen. Ende indien 't van noode is enqueste te doene, sal by de acte van den derden defaulte toegelaten worden tot verificatie van sijne feyten, partye, om de voorschreve verificatie te sien doene, reprochen te dienen ende in rechte concludeeren, geroepen zynde by een exploict ofte verdaghvaardinge.

CCLIII. Ende indien de verificatie van den impetrant twyffelachtigh ende niet souffisant en waare, soo sal d'impetrant geadmitteert mogen worden sijn intendit te stercken by eede, indien 't Hof bevindt de saake daartoe gedisponeert te zijn. Maar indien d'impetrant sijn intendit niet en verificeert ofte dat 't Hof bevonde dat hij niet en behoorde tot den eedt toegelaten te worden, soo sal den defaillant ten principalen geabsolveert ende niettemin gecondemneert worden in de kosten van den voorschreve defaulten.

CCLIV. Dat naar litiscontestatie in de saake, indien d'impetrant of verweerder default doet, die sal versteeken zyn van 't geene daartoe den dagh dient, ende sal geprocedeert worden tot instructie van de processe, sooverre 't selve noch niet geïnstrueert en zy, den voorschreven defaillant daartoe geroepen ende herdaghvaart met inthimatie.

CCLV. Als 't Hof geven sal dagh ofte dilay peremptoir, dat sal verstaan worden te zijne voor allen dilayen ende dat daarby de partye (dewelcke sulck dilay gegeven sal zyn) versteeken is, 't voorschreve dilay verlopen zynde, van te doen 't geene daaromme 't selve dilay gegeven hadde geweest sonder ander declaratie.

CCLVI. Ende niettemin, indien gedurende 't voorschreeve dilay peremptoir een van den partye deser weereldt overlede, 't voorschreeve dilay sal vernieuwt worden op anderen peremptoiren dagh op den erfgenamen van den overleden, naardat sy d'arremten van den processe hernomen sullen hebben, sooverre sy dat versoecken.

CCLVII. Indien 't gebeurde, dat, hangende het proces, eenige van den partyen requeste ofte versoeck dede in rechte van eenige provisie ende partye dagh name om daarop te antwoorden ende tenselven dage default dede, de wederparty sal uyt krachte van dien voorsien worden van sulcke provisie als 't behooren sal, sonder andere herdaghvaardinge.

Van solliciteurs ende vervolgers van de expeditie van den processen.

CCLVIII. Dat niemandt hem en vervordere billietten te geven om uyttinge van processen te hebben, tenzy dat hy eerst geweest zy in de griffie ende aldaar in 't seeker verstaan hebbe, dat 't proces, 't welck hy vervolght, gefurneert zy ende in state van wyzen gestelt van beyden zyden ofte van sijnder zyden met de acte van forclusie ofte versteekekinge ende copie van de procuratie van sijn wederparty, op poene dat, doende ter contrarie, de procureur ofte vervolger ende billietten gevende sal t'elcker reyse 't selve beteren met de boete van twintigh stuyvers ende andersints arbitralijcken ter ordonnantie van den Hove, ende sullen tot dien eynde alle de billietten geteekent moeten zijn by den procureur, in der saacke dienende.

CCLIX. Van gelijcke de griffier en sal geen processen ontfangen, niet gefurneert volgende den inventarissen, gemaackt in sulcker voegen als vooren geseydt is in 't capittel van den procureurs, ende merckelijck sonder de nootelijcke acten, noch en sal den raadtslieden geen sacken ofte processen mogen geven, niet gefurneert zynde volgende den inventaris, op poene van twintigh stuyvers t'elcker reyse te verbeuren.

Van liquidatie van sententien.

CCLX. In condemnatien van schaden ende interesten de voorschreeve van den Hoogen Raade sullen arbitreeren een seeker somme voor de schaden ende interesten sulcks als hen by den processe deughdelijck gebleeken sal zyn, aanschouw nemende op de grootheydt van der saaken en qualiteyt van den partyen, sonder den partyen toe te laten de voorschreeve schade ende interesten by declaratie over te geven, tenzy dat de materie van sulcken importantie, qualiteyt en consideratie ware, dat se sulcken schaden ende interesten niet en souden kunnen taxeren sonder voorgaande informatie, dewelcke sommierlijck gedaan sal worden.

CCLXI. De partyen, toegelaten zynde om hare schaden ende interesten by declaratie ofte verklaringe over te geven, sal gehouden zyn die over te leggen ten dage daartoe beteekent, sonder ander dilay te eysschen ofte nemen, op poene van default ende oorlof van den Hove met de kosten, 't en waare 't Hof om merckelijcke redenen gemoveert worde om noch eenigh dilay te vergunnen.

CCLXII. In materie van executie van arrest, liquidatien van sententien, melioratien of verbeteringe, reparatien, vrughten ende opheven, schaden ende interesten ende andere diergelijcke, sal sommierlijck de plano geprocedeert worden, ende sullen partyen respective overleggen haarlieder eysch ofte reekeninge, soowel van den vrughten ende opheven, schaden ende interesten als van melioratien ende reparatien, in handen van den commissaris, dewelcke die hooren ende oversien sal in presentie van den partyen of haaren raade van articul tot articul, ende sal daarop partyen verbalijck hooren ende passeeren d'articulen, die hy sonder swarigheydt bevinden sal. Ende op degeene, daar swarigheydt sal wesen, sal de middelen van partye in 't kort by geschrifte stellen, om van alles in den voorsz. Raade rapport te doen ende aldaar geordonneert te worden als naar redenen behooren sal. Ende sullen in de voorschreeve materien alle dilayen peremptoir wesen, die geaccordeert sullen worden naar distantie van der plaatsen, qualiteyt en gelegentheydt van der materien en persoönen.

CCLXIII. Dat alle sententien ende condemnatien, soo rechtelijcke als gewillige van den voorschreven Hoogen Raade, sullen zyn ende blyven executabel tot tien jaaren toe

na date van dien tegens de principale gecondemneerde, maar naar d'expiratie van den voorschreven tien jaaren, ofte tegens de weduwe ende erfgenamen van den gecondemneerde, sal van noode zyn te verkrygen brieven van daghvaardinge, om daarop te sien decerneeren executie, hetwelck geschieden sal met een default alleenlijck, is 't dat de gedaaghde niet en compareert. Ende indien hy compareert ende wilt in processe komen, alle dilayen, die men daarin verleenen sal, sullen peremptoir zyn.

Van executie van sententien.

CCLXIV. In den eersten, dat alle sententien approbatoire van den sententien, geweest by den provincialen raade ende steden ofte andere rechteren, sullen geëxecuteert worden by de executeur van den Hoogen Raade ofte van den rechteren, die de geapprobeerde sententie gewesen sal hebben, tot optie van den triumphant.

CCLXV. In d'executie van alle sententien, gewillige condemnatie ofte van taxatien van kosten, sal den executeur gehouden zyn, voor al, de sommatien te doen aan den procureur van den gecondemneerde ende hem competenten dagh geven om die te voldoen.

CCLXVI. d'Executeur, willende ter executie stellen eenige arresten, gewillige condemnatie ofte taxatien van kosten, gegeven ende gepasseert in den voorschreven Hoogen Raaden, den tydt van den sommatien omme gekomen ende verlopen zynde, sal mogen aantasten, nemen ende sijn executie leggen ofte doen op de gereedste goeden van den gecondemneerde en op dewelcke hy alderlightelijckste ende gereetst sijne executie soude moogen doen, sooverre de gecondemneerde hem niet en bewyst genoeghsaame goeden naar de groote van de condemnatie, op welke hy bereedt en tevreden is de executie te lijden en te gehengen. Ende sal nochtans de voornoemde executeur niet moogen neemen ende executeeren groote goeden om een kleene somme, 't en waare dat de goeden waaren aan een stuck, niet splisbaar ofte deylbaar zijnde. Ende sal de voorschreve executie niet moogen belet worden by appellatie of oppositie van den geëxecuteerde ofte oock andersints, sooverre de genoomen ende aangetaste goeden den gecondemneerde zijn toebehoorende, ende 't en waare by oppositie van een derde, seggende de goeden hem toe te behooren, ofte dat by relief van appelle met de clause van inhibitie den executeur dat verboden waare. Ende sal den executeur ofte deurwaarder alsulcken derde, hen opposeerende, eenen competenten dagh beteekenen, om sijne reedenen van oppositie te komen verklaren, blyvende daarentusschen de vordere executie gesuspendeert en geschort.

CCLXVII. Dat van den meubile goeden, by executie genomen ende aangetast zijnde, de verkondinge van de verkooping en gedaan sullen worden op den eersten Sondagh ende mercktdagh naar de handtstellinge. en van de verkondinge sal den gecondemneerde de weete gedaan worden aan sijn persoon of tot sijner laatster woonstede of residentie ofte anders aan sijnen procureurs, facteurs ofte onderwinders, met verklaringe van den dage dat de verkopinge gedaan sal worden, ten eynde dat de gecondemneerde de condemnatie voldoen magh, op poene dat alsulcke aangetaste goeden by den deurwaarder tot ter quantiteyt van der schuld gesteldt sullen worden in handen van seekeren gecommiteerden, om die te regeeren ende besorgen den tydt van ses dagen. Ende wordt den gecondemneerde verboden den voorschreve gecommiteerde te turbeeren ofte beletten, op poene van gepunieert te worden tot arbitragie van den voorschreven Hoogen Raade, ende, de ses dagen overstreeken zijnde, sullen de meubile goederen in de naaste steeden verkocht worden openbaarlijck ten eersten mercktdage, 't en waare dat op het versoeck van partyen by den Hove anders werde geordonneert.

CCLXVIII. Een deurwaarder ofte executeur, willende procedereen ter executie en verkopinge van onroerlijcke goeden, sal gehouden zyn de eerste verkondinge te doen op eenen Sondagh in de kercke ten tyde van de predicatie ende op de mercktdagh in de volgende wecke in de naaste stede, ende de voorschreve verkondinge den gecondemneerde te laten weeten, ende, dat gedaan, sal de tweede en derde verkondinge gedaan worden van acht dagen te acht dagen, tot de vierde incluys.

CCLXIX. Sal bovendien de voorschreve deurwaarder gehouden sijn t'elcker verkondinge by sijn billietten, die hy hechten sal aan de kerckdeuren ofte andere openbare

plaatsen, daar de voorschreeve verkondinge gedaan sal worden, te laten weeten alle opposanten ofte anderen, die eenigh recht sullen willen pretendeeren ofte eysschen tot den gesubhasteerden goeden, ofte op de penningen, die koomen sullen van der verkoopinge en decreete van dien, ten eynde dat sy voor hem, deurwaarder, tegens de voorschreeve verkondinge ende verkoopinge hem koomen opposeeren, opdat hen sulcks goedt dunckt. Ende dat gedaan ende de voorschreeve verkondinge voldaan en behoorlijcken onderhouden zijnde, sal eenen dagh bescheeden om de keersse te ontsteeken en koopers en verkoopers te ontfangen ende den lesten verhooger de palmslagh te geeven ten uytgaan van de bernende wassen keersse, waarnaar hy by edicte ende openbaare verkondinge en hechtinge van de billietten, als vooren, sal daghvaarden de opposanten ende anderen, willende eenigh recht voortstellen ofte eysschen, soo voorschreeve is, mitsgaders oock den gecondemneerde en leste verhoogers, te compareeren in den voorschreven Hoogen Raade, om aldaar te komen verklaaren haare redenen van oppositie ende het decreet sien wysen, sonder dat van noode zy daaromme andere provisie of daghvaardinge te verkrygen, al op poene dat de defaillantten versteeken sullen zijn van haarlieder recht, welck poene de deurwaarder, executerende, sal gehouden zijn in de voorschreeve publicatie mitsgaders oock in sijn relatie uytdruckelijck te stellen.

CCLXX. Item, wordt den voorschreven deurwaarder verboden in de verkoopinge, verkondinge ende subhastatie, die sy doen, te stellen eenige conditien t'haaren particulieren profyte, hetzy van wynen ofte andersints, op poene van dubbel wederom te geeven en daarenboven van arbitrale correctie, maar sullen hen tevreeden houden met een gracelijke somme, niet excedeerende vier Carolus guldens, om het gelagh en maaltijdt, ten dage van der verkoopinge by den bernende keersse verteert, te betalen.

CCLXXI. Ende ten eynde dat degeene die het goedt ten pryse ingestelt sal hebben, weeten magh of hetselve hem blyven sal of niet, sal hy het proces mogen doen vervolgen, om dat in staate van wysen te stellen en sal het Hof t'sijnen versoecke den vervolger van de voorschreeve verkondinge ende opposanten moogen ordonneeren eenen tamelijcken tydt, om het voorschreve proces te instrueeren ende te brengen in staate van wysen.

CCLXXII. Soo wie hem opposeeren sal sonder merckelijcke redenen tegens de voorschreve verkondinge, verkopinge ofte interpositie ende wysen van decreete, sal versteeken worden van sijne oppositie ende tegens der partye gecondemneert in de kosten, schaden ende interesten en daarenboven in een arbitrale boete, sooverre daar redene toe dient.

CCLXXIII. Item, soo wanneer yemandt tegens het voorschreeve decreet hem sal opposeeren, om personeele actie of hypothecatie, die hy pretendeert tegens den gecondemneerden ofte sijne goeden, sustineerende voor den impetrant van decreete geprefereert te worden, sullen sulcke opposanten haarlieder eyschen van preferentie onder den Hove leggen, om daarop by den Hove gedisponeert te worden voor de uytterlijcke verkoopinge, by het aftrecken des zegels te doen, mits dat voor de uytterlijcke verkooping en noch twee kercken mercktdaaghs geboden gedaan sullen werden in der manieren als boven, daar by eenen yegelijcken den verkoopdagh verkondight sal werden.

CCLXXIV. Ende of gevele dat den impetrant van decreete vernoeght waere ofte uyt eenige oorsaake hem verdroege ofte verliete het vervolg van de interpositie van den decreete, de andere opposant of crediteur sal hem met de voorschreve verkondinge mogen behelpen ende selve de interpositie ende uyttinge van den decreete vervolgen t'sijnen profyte ende om van sijn schuldt betaaldt en vernoeght te worden.

CCLXXV. Sententien ofte arresten, inhoudende condemnatie van graanen, cappuynen ofte andere specien ofte oock ad factum, sullen geëxecuteert worden by gyselinge ende uyt kraghte van twee defaulten, geprocedeert tot apprehensie van den gecondemneerde op drie stuyvers 's daaghs totdat hy voldaan sal hebben daar hy om gegyselt is.

CCLXXVI. Ende sooverre de gecondemneerde, een maandt in heghtenisse geweest zijnde, de condemnatie niet en voldoet, sal de triumphant aan den Hove moogen verwecken dat het feyt of werck, in de condemnatie begrepen, getaxeert ende tot pecuniele somme geredigeert werden sal, waartoe den geapprehendeerde behoorlijke declaratie overgelevert ende tijdt van veertien dagen gegunt sal worden, om daartegens te seggen

by debat. Ende hebbende te taxatie van den Hove, sal de triumphant sijn executie mogen doen, als hierboven geseyt is, blyvende de gecondemneerde evenwel in hechtenisse totdat de executie gedaan ende de triumphant voldaan sal sijn.

CCLXXVII. In materie van verkondinge, subhastatien ende aanwysinge van decreete, indien de gedaaghde, als vooren, niet en compareeren maar doen default, sy sullen voor het profyt van dien versteeken worden van haaren recht, als booven, en sal geprocedeert worden tot decisie ende uyttinge van den decreete, soo het behooren sal.

CCLXXVIII. Soo wanneer yemandt appelleeren sal van de executie van eenigen commissaris, deurwaarder of executeur van sententien ofte appointementen, tegens hem gegeven, de voorschreeve executeur en sal om het voorschreeve appel niet laten voorts te vaaren tot voldoeninge van sijn executie, ter tydt toe dat hem inhibitie, defensie of verbodt gedaan sal zyn. Ende indien men bevindt den voorschreven executeur notoirlijcken geëxcedeert te hebben, den executeur ende de partye die hem te wercke gestelt sal hebben, indien daar redene toe dient, sullen in seekere boete gecondemneert worden, tot arbitragie van den Hoove.

Van propositien van erreuren ende revisie.

CCLXXIX. Degeene die sullen erreur proponeeren teegens de sententien, by arreste gegeven in den voorschreeven Hoogen Raade, sullen gehouden sijn binnen twee jaaren van der pronunciatie haar requesten over te geeven in denselven Hoogen Raade, inhoudende haare reedenen ende middelen, by denwelcken sy willen het voorschreeve erreur bewysen ende betoogen ende daar benefens in de griffie van den voorschreeven Hoove te consignereen ende leggen de somme van hondert guldens.

CCLXXX. Op welke requeste sal verleent worden daghvaardinge van partyen, daarinne de voorschreeve reedenen ende middelen verhaalt sullen worden, welke daghvaardinge den impetrant gehouden sal sijn ter executie te doen stellen ende daghteecken binnen de voorschreeve tydt van twee jaaren naar de pronunciatie van den voorschreeven arreste.

CCLXXXI. Ten welcken dage dienende de voorschreeve impetrant en sal geen andere reedenen ende middelen moogen seggen noch voorstellen dan degeene die in sijn mandament van daghvaardinge begreepen sullen sijn, waarop de gedaaghde ten voorschreeven dage sal antwoorden, neemende over wederzyden pertinente conclusie in materie van propositie van erreur, daaraf acte gemaackt sal worden, dewelcke met de voorschreeve daghvaardinge gevoeght sal worden ten processe, ende sullen partyen daarby mogen voegen een korte memorie van haare bedinghde reedenen binnen een maandt, opdat henlyuden sulcks goetdunckt, sonder in deselve materie t'onderhouden ander dilay of forme van procederen.

CCLXXXII. Dat gedaan, sal den impetrant gehouden sijn binnen drie maanden, te reekenen van den dage der voorsz. acte, aan de hooge Overigheyt te versoecken hem adjuncten verleent te worden, om het voorschreeve proces te hersien ende wederom te visiteren, dewelcke hem verleent sullen worden tot seeven in getale, rechtsgeleerden, ten laste van (wien) den impetrant gehouden sal sijn, in de griffie van den voorschreeven Hoogen Raade te namptiseeren sooveel penningen als het den Hoove nootelijck duncken sal, om de vacatien van den adjuncten te betalen.

CCLXXXIII. Dat de voorschreeve adjuncten, by den voorschreeven Hoove ontbooden zijnde, sullen gehouden sijn aldaar te compareeren ende t'haarliedder komste te sweeren, teegens het voorschreeve Hof hen reverentelijck te draagen en dat sy in den processe geen advijs gegeven noch geconsuleert en hebben, directelijck noch indirectelijck, ende dat sy haare opinien sinceerlijck ofte oprechtelijck sullen geeven, alsoo sy in haare conscientie ende goede justitie sullen bevinden te behooren, sonder gunste, faveur, haat ofte dissimulatie, ende dat sy secret sullen houden hetgeene dat sy van den processe gedurende de visitatie van dien hooren ende verstaan sullen.

CCLXXXIV. Ende sal d'impetrant gehouden sijn eenpaarlijck te vervolgen de uyttinge van den voorschreeven processe en dat doen terminereen binnen een jaar, te reekenen van den dage van de voorschreeve acte dispositif; andersints en sal daartoe niet meer

ontfangen worden, 't en waare dat om eenigh belet ofte occupatien van den Hoove de uytinge van dien verachtert waare.

CCLXXXV. Dat van een arrest, gegeven in materie possessoire, geen propositie van erreur toegelaten sal worden, maar sullen partyen haar recht moogen vervolgen in het petitoir, indien het hen goet dunckt.

CCLXXXVI. Ingelijcks teegens appointementen interlocutoire, in den voorschreeven Hoogen Raade gegeven, reparable ter diffinitive, en sal niemandt ontfangen worden erreur te proponeeren.

CCLXXXVII. Ende ten eynde dat, als eenige van den partyen sal willen erreur proponeeren, men vinden ende gekrygen magh de stucken van den processen, sonder partyen te bedwingen andermaal die over te brengen, ende oock om te schouwen en verhoeden het bedrogh dat men soude moogen doen by het wisselen van den stucken ofte andersints, soo wordt de griffier verboden der partye haare sacken ende stucken wederom te geeven, tenzy dat partyen, gesuccumbeert hebbende, in persooene renuncieeren ende te buyten gaan van erreur te moogen proponeeren ofte dat sy tot dien eynde procuratie speciale oversenden, in welcken gevalle de griffier sal de een ende de ander partyen haare sacken ende stucken moogen wederom geeven.

CCLXXXVIII. Maar als men sal willen erreur proponeeren ende dat de partyen eenige originaale brieven overgeleydt hebben, al sulcke brieven sullen moogen wederom gegeven worden by ordonnantie van den Hoove, mits latende copie authentijck t'haaren koste, partye daarover geroepen. Van gelijcken sullen de partyen moogen cotype neemen van de andere stucken, niet secreet wesende.

CCLXXXIX. Dat men niet en sal moogen erreur proponeeren ofte revisie inne stellen van een sententie ofte arrest, gegeven in den voorschreeven Hoogen Raade, dan eenen alleenlijck, hetzy dat de sententie (daaraf revisien gedaan is) geconfirmeert, gecorrigeert ofte gerenverseert ende verandert zy, sulcks de sententie, by revisie gegeven, niet vorder retractabel ofte veranderlijck en sal zijn, by wat manieren dattet zy, maar sal haar volkoomen en geheel effect hebben ende houden.

Ontbieden daarom ende beveelen den praesiderende ende anderen van den voorschreeve Hoogen Raade, den praesiderende ende dien van den Raade Provinciaal van Hollandt, den advocaat fiscaal ende procureur generaal, mitsgaders allen anderen justicieren ende officieren van den voorschreeve graafschappe ende lande, dien het aangaan sal moogen, ende haaren stedehouderen, ende een yegelijcken van hen en allen anderen, dien het behooren sal, dat sy deese Onse ordonnantie in allen haaren poincten onderhouden en doen onderhouden, sonder daartegens te doen of te gehengen gedaan te zijn in eeniger manieren, hoe ende by wien dattet zy, maar den transgresseurs ende overtreders van dien corrigeeren ende straffen, achtervolgende de poenen daarinne begreepen, ende anders soo sy bevinden sullen te behooren. Ende dit alles by provisie ende totdat anders, met advijse als booven, daarinne by Ons geordonneert sal moogen worden, hetselve over sulcks aan Ons reserveerende, soowel de verminderinge, vermeerderinge ende veranderinge derselver Onser ordonnantie aangaande, alsoock de interpretatie ende verklaringe van alle duysterheeden of swarigheden, die naarmaals hierinne bevonden souden moogen worden. Ende ten eynde dat niemandt hiervan en pretendere eenige ignorantie, ordonneeren en beveelen Wy by deesen, dat deselve Onse ordonnantie op eenen rechte dach in de audientie, eerst van den voorschreeven Hoogen Raade ende daarna van den Raade Provinciaal, openbaarlijck voor den volcke gepubliceert ende gekondight werde, opdat hen een yegelijck hem naar den inhouden van dien voortaan sal hebben te voegen ende te reguleren. Des t'oirkonden hebben Wy deesen met Onsen naam geteekent ende Onsen zegel daaronder doen aanhangen. Gedaan in der stadt van Antwerpen op den lesten dagh van Meye in den jaere Ons Heeren duysent vyfhondert tweeentachtigh. Ende was onderteekent: Guillaume de Nassauw. Noch leeger stont geschreeven: ter ordonnantie van sijnder Excellentie. Ende stont noch onderteekent: N. Bruyninx. Ende met een zegel van rooden wassche bezegelt.